

Vejledning om GUX

Indledning

Denne vejledning samler de forskellige retsregler og politiske forudsætninger om "den gymnasiale uddannelse" som er uddannelsens formelle navn efter lovgivningen. Det er besluttet, at GUX er kaldenavnet for uddannelsen, og GUX bruges i daglig tale og bruges derfor også som uddannelsesbetegnelse i vejledningen.

Vejledningen indeholder en række retningslinjer for, hvorledes GUX kan planlægges, gennemføres og evalueres, og en række gode råd om, hvorledes retsreglerne kan forvaltes, og hvorledes den daglige undervisning på centrale områder kan tilrettelægges.

Vejledningen henvender sig i udgangspunktet til skolens ledelse, herunder især til de administrative- og pædagogiske inspektører samt studievejledere, men vejledningen vil også med fordel kunne anvendes af de enkelte lærere. Lærerne er dem, der har den daglige kontakt til eleverne, og lærerne får gennem vejledningen baggrund for at informere eleverne bredt om uddannelsen. Samtidig giver vejledningen den enkelte lærer baggrund for at sætte sine fag i perspektiv i forhold til den samlede uddannelse, dens indhold, dens opbygning og dens samlede formål.

Vejledningen er opbygget med en forklarende tekst, en række henvisninger til loven om den gymnasiale uddannelse (GUX) og til de tilhørende bekendtgørelser samt en række direkte citater herfra. Alle direkte citater er i anførselstegn. De henvisninger til læreplansbekendtgørelsen og evalueringsbekendtgørelsen, som er indeholdt i vejledningen, refererer til udkast, som endnu ikke er udstedt. Udkastene har dog været i gennem de nødvendige høringsprocedurer, så indholdet skulle være på plads.

Departementet for uddannelse

Indhold

Kapitel 1: Uddannelsens formål mv.	6
1.1 Formålet	6
1.2 Studiekompetence.....	6
1.3 Almendannelse	7
Kapitel 2: Optagelse	7
2.1 Adgang til at søge optagelse.....	7
2.2 Optagelsesprocedure	8
2.2.1 Kategorisering af ansøgere.....	8
2.2.2 Helhedsvurdering af § 8 stk. 2 og § 9 ansøgere	9
2.2.3 Karakteromregning.....	9
2.2.4 Optagelsesprøven.....	9
2.2.5 Forhåndstilkendegivelse om studieretningsvalg	9
2.3 Ansøgnings- og optagelsesproceduren	10
2.4 Genoptag	10
Kapitel 3: Uddannelsens organisering og indhold.	11
3.1 Grundforløbet.....	11
3.1.1 Grundforløbets indhold	11
3.1.2 Grundforløbets organisering og studieretningsvalget.	12
3.1.3 Eksamensperioden ved afslutningen af kulturfag C.	12
3.2 Studieretningsforløbet	13
3.2.1 studieretningsforløbets indhold	13
3.2.2 Oprettelse af studieretninger	14
3.3 Fagrække og niveauer	14
3.4 Læreplaner.....	15
3.4.1 Fagets rolle	16
3.4.2 Fagets formål	16

3.4.3 Læringsmål og indhold	16
3.4.4 Undervisningens tilrettelæggelse	17
3.4.5 Evaluering	17
3.5 Valgfag	18
3.6 Lærerteam	19
Kapitel 4: Undervisningens planlægning og gennemførelse	19
4.1 Undervisningstid og elevtid	19
4.1.1 Undervisningstid	20
Tid til eventuelle studierejser og ekskursioner bør i væsentlighed kunne henføres til de fag, der kommer i spil ved den pågældende aktivitet.4.1.2 Årsnorm	20
4.1.3 Elevtid	21
4.2 Undervisningssprog og sprogpædagogiske principper	24
4.3 Arbejdsformer og pædagogiske principper	25
4.4 Virtuel undervisning	25
4.5 Undervisningen i grundforløbet	26
4.6 Undervisning i studieretningsforløbet	27
4.7 Skriftligt arbejde	28
4.8 Frivillig undervisning	29
Kapitel 5: Uddannelsens styring	29
5.1 Samlet undervisningstid	29
5.1.1 Undervisningstidens fordeling på fagene	30
5.2 Udbud og oprettelse af studieretninger og valgfag	30
5.2.1 Elevfordeling	31
5.3 Elevernes valg af studieretning og valgfag	31
5.3.1 Studieretningsvalget	31
5.3.2 Elevernes valg af valgfag	32
5.4 Oprykning	32

Kapitel 6. Studie og ordensregler.....	32
Kapitel 7: Særligt tilrettelagte forløb.....	33
7.1 Merit.....	33
7.1.1 Tildeling af merit.....	33
7.1.2 Merit og eksamensbeviset.....	34
7.1.3 Klage over merit.....	34
7.2 GUX på kortere tid end 3 år.....	35
7.3 Særlige pædagogisk understøttende aktiviteter.....	35
Kapitel 8. Den interne evaluering.....	35
8.1 Evalueringsplan mv.....	36
8.2 Standpunktskarakterer og interne prøver.....	36
8.3 Underretning af forældremyndigheden.....	37
8.4 oprykning til næste klasse.....	37
Kapitel 9. Større opgaver, projekter og cases.....	38
9.1 Grønlandskopgaven.....	38
9.1.1 Opgavens rammer.....	39
9.1.2 Opgavebesvarelsen og bedømmelsen.....	39
9.2 2.-års opgaven.....	40
9.2.1 Læringsmål.....	41
9.2.2 Opgavens rammer.....	41
9.2.3 Vejledning og opgaveformulering.....	42
9.2.4 Opgavebesvarelsen og bedømmelsen.....	43
9.3 Studiprojektet.....	44
9.3.1 Opgaveformuleringen.....	44
9.3.2 Vejledningen.....	45
9.3.3 Lærerressourcen.....	46

Kapitel 10: Støtte, vejledning og rådgivning	46
Kapitel 11: Enkeltfag	47
Kapitel 12: Den afsluttende evaluering	48
12.1 Afsluttende standpunktskarakterer	48
12.2 Eksamensindberetning og eksamensudtrækket	48
12.4 eksamensperioden	49
12.5 Fastlæggelse af prøveantallet i hver eksamensperiode	50
12.6 Censorer	51
12.7 Prøvebeviser og attestationer	52

Kapitel 1: Uddannelsens formål mv.

1.1 Formålet

Uddannelsens formål fremgår af loven om den gymnasiale uddannelse (GUX), og det er uddybet i lovforslagets bemærkninger. Formålet beskriver helt overordnet samfundets hensigt med og begrundelse for etableringen af GUX. Med vedtagelsen af loven har Inatsisartut således besluttet, at man ønsker at udbyde en ”studieforberedende og almendannende uddannelse, som primært er målrettet personer med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion og som sigter mod videregående uddannelse”.

Formålet er retningsgivende for forvaltningen af reglerne om uddannelsen, og enhver udmøntning eller fortolkning af reglerne bør principielt inddrage hensynet til uddannelsens formål.

Det skal bemærkes, at der i formålet tales bredt om personer og ikke kun om unge. I bemærkningerne til lovforslaget er dette uddybet således: ”Uddannelsen vil efter sin karakter fortsat primært orientere sig mod unge, men ved at undlade at nævne, at uddannelsen er målrettet unge, er det tilsigtet signaleret, at uddannelsen også er målrettet andre personer, der har interesse i at få en sådan almendannende og studiekompetencegivende uddannelse”.

1.2 Studiekompetence

GUX afsluttes med en studentereksamen, som ”giver adgang til de videregående uddannelser i Grønland, Danmark og udlandet efter de regler, der er fastsat herom.” Citatet er fra lovteksten og indebærer, at dimittenderne fra GUX har generel studiekompetence, hvilket indebærer, at dimittenderne i udgangspunktet har baggrund for at søge optagelse på alle videregående uddannelser, fx på et universitet. I loven om den gymnasiale uddannelse (GUX) er der dog også åbnet mulighed for at der kan gennemføres forløb, der alene giver adgang til visse korte og mellemlange videregående uddannelser i Grønland og Danmark.

Den generelle studiekompetence indebærer, at dimittender fra GUX har ret til at søge optagelse på alle videregående uddannelser. Dog således, at der til enkelte uddannelser kan stilles krav om et bestemt karaktergennemsnit og eventuelt til, at ansøgeren har gennemført visse fag på et bestemt niveau.

I Danmark giver GUX med generelstudiekompetence ret til at søge optagelse gennem kvote 1. For at blive optaget stilles der krav om:

- at ansøgeren opfylder de specifikke adgangskrav til den pågældende uddannelse, dvs. krav om bestemte fag på bestemte niveauer eller særlige karakterkrav i visse fag,
- at ansøgeren - for uddannelser med adgangsbegrænsning - mindst har et bestemt eksamensresultat., dvs. et bestemt karaktergennemsnit eventuelt ganget med en bonusfaktor, der afhænger af om ansøgeren har gennemført flere fag på niveau-A en krævet, eller om ansøgeren søger optagelse senest 2 år efter at GUX er bestået. Der er dog mellem de grønlandske og de danske uddannelsesmyndigheder indgået en ”særaftale”, som indebærer, at elever fra en grønlandsk gymnasieskole opfylder ethvert krav om et bestemt eksamensresultat, når eleven har et eksamensresultat på mindst 7 efter den danske characterskala. Eleven skal dog stadig opfylde de specifikke adgangskrav til den ønskede uddannelse.

I de øvrige nordiske lande giver GUX adgang til de videregående uddannelser efter samme regler, som gælder for dimittender fra landets egne gymnasiale uddannelser, dog således at der efter behov først sker en omsætning af fagniveauer og karaktergennemsnit til det pågældende lands eget system.

I udlandet ud over de nordiske lande vil mulighederne for optagelse på en videregående uddannelse normalt følge de vilkår, der gælder for en dansk gymnasial uddannelse.

1.3 Almendannelse

Formålsbestemmelsens almindeligende indhold skal ses i sammenhæng med, at uddannelsen er orienteret mod unge, som i kraft af deres alder er i gang med at opbygge en bestemt helhed af både almen og faglig viden, færdigheder, holdninger og værdier, - en helhed, som er relateret til samfundet både lokalt og globalt. De elementer i uddannelsen, der har relationer til almindelsen, skal således både bidrage til, at den enkelte elev kan orientere sig og begå sig i samfundet, og til at eleven kan reflektere over sit eget forhold til sine medmennesker, til naturen og til både den grønlandske kultur og andre kulturer i global sammenhæng.

I de enkelte fags læreplaner er fagets formål kompetencebeskrevet. Herunder indgår systematisk en beskrivelse af, hvorledes faget skal bidrage til udviklingen af elevens personlige, sociale, kulturelle og samfundsmæssige kompetencer.

Selv om uddannelsens formål i loven er opdelt i studiekompetence og almindelse, vil der ofte i undervisningen ikke kunne trækkes en skarp grænse mellem disse to begreber.

Kapitel 2: Optagelse

2.1 Adgang til at søge optagelse

I loven er det fastsat, at GUX er åben for enhver, der på ansøgningstidspunktet har fast bopæl i Grønland. Tilsvarende er uddannelsen åben for ansøgere, der tidligere har haft fast bopæl i Grønland, når bopælen uden for Grønland "skyldes forsørgsforhold, hvor grønlandske myndigheder har medvirket, eller uddannelsesforhold". GUX er tillige åben for ansøgere, der ikke har fast bopæl i Grønland, hvis de i henhold til internationale overenskomster, der har virkning for Grønland, har ret til optagelse på lige fod med ansøgere fra Grønland". Det gælder fx elever fra de nordiske lande.

I optagelsesbekendtgørelsen er det fastsat, at ansøgere, der ikke har fast ophold i Grønland, kan optages, hvis Departementet for uddannelse vurderer, at ansøgeren har et fagligt niveau i et grundskoleforløb, som mindst er på højde med de faglige krav, der i loven stilles til ansøgere med fast bopæl i Grønland.

Ansøgninger fra andre end de ovenfor nævnte afvises.

2.2 Optagelsesprocedure

Departementet for uddannelse har udarbejdet en generel procedure for optagelse til GUX samt gymnasiernes brug af IT-reg. Dokumentet findes på undervisningsportalens betaudgave www.iserasuaat.gl/
-> Den gymnasiale uddannelse -> Lovgivning og vejledninger -> Optag.

2.2.1 Kategorisering af ansøgere

Efter reglerne i loven og i optagelsesbekendtgørelsen opdeles ansøgerne i en række kategorier, der hver for sig repræsenterer ansøgere med forskellige vilkår for optagelse. Fx vil en række ansøgere have krav på optagelse, medens andre ansøgere kun kan optages, hvis der er ledig kapacitet. Som konsekvens heraf vil ansøgerne få endelig besked om optagelse på forskellige tidspunkter.

Det skal understreges, at endelig meddelelse om optagelse ikke nødvendigvis er ensbetydende med optagelse på den skole, ansøgeren har angivet som sin første prioritet. Optagelsesproceduren indebærer nemlig, at det kan være nødvendigt at fordele elever til andre skoler end førsteprioritetsskolen, hvis der er fastsat begrænsninger i kapaciteten. Skolernes meddelelse til eleverne om optagelse eller meddelelse om betinget optagelse bør tage udgangspunkt i disse forhold.

Optagelseskategorierne er:

- **§ 8, stk. 1-ansøgere**, som skal optages. Disse ansøgere er karakteriseret ved, at de "inden for de seneste 2 år i forhold til tidspunktet for optagelse i gymnasiet har gennemført folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen". Det er en betingelse, at ansøgeren har opnået karakteren E efter Greenlandic Grading System-skalaen ved aflæggelse af projektopgaven, i samtlige afsluttende obligatoriske prøver og i samtlige standpunktskarakterer i 10. klasse. Disse ansøgere skal have endelig meddelelse om optagelse senest 1. maj.
- **§ 8, stk. 2-ansøgere**, som optages med en betingelse om, at der er tilstrækkelig kapacitet. Disse ansøgere er karakteriseret som § 8, stk. 1-ansøgere, dog således at rektor på den skole, som eleven har søgt som første prioritet, har dispenseret i forhold til det karakterkrav, som er nævnt ovenfor. Et dispensationsgrundlag kan fx være, at en eller flere utilstrækkelige karakterer opvejes af andre gode karakterer, som er aktuelle i forhold til den ønskede studieretning. Disse ansøgere skal senest 1. maj have meddelelse om optagelse betinget af, at der er tilstrækkelig kapacitet, og endelig besked om optagelse, med eller uden optagelsessted, senest 1. juli.
- **Folkeskoleansøgere**, som skal optages under betingelse af, at de opnår bestemte mindstekarakterer ved afsluttende prøver og standpunktsbedømmelser. Disse ansøgere er karakteriseret ved, at "de på ansøgningstidspunktet endnu ikke har færdiggjort folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen". Hvis de karakterer, ansøgeren opnår ved afslutningen af folkeskolen eller et tilsvarende undervisningsforløb, opfylder de krav, der gælder for § 8, stk. 1-ansøgere, har ansøgeren retskrav på optagelse. Hvis optagelse sker på baggrund af rektors dispensation som for § 8, stk. 2-ansøgere, optages ansøgeren under betingelse af tilstrækkelig kapacitet. Folkeskoleansøgere skal senest 1.

maj have meddelelse om optagelse betinget af karakterkravene og endelig besked om optagelse, med eller uden optagelsessted, senest 1. juli.

- **§ 9-ansøgere**, som optages under betingelse af, at de har bestået en optagelsesprøve, og af, at der er tilstrækkelig kapacitet. § 9-ansøgere er karakteriseret ved: a) ikke at have afsluttet folkeskolen inden for de seneste to år eller b) at have afsluttet folkeskolen inden for de sidste to år, dog uden at opfylde betingelserne i § 8. Bemærk at ansøgere, der har afsluttet folkeskolen inden for de seneste to år og aktivt opkvalificerer sig på Piareersarfiit eller en efterskole, således at retskravet potentielt kan imødekommes, skal søge sig optaget gennem § 8. § 9-ansøgerne skal have besked om resultatet af optagelsesprøven, og om de kan optages betinget af tilstrækkelig kapacitet senest 1. maj, og endelig besked om optagelse, med eller uden optagelsessted, senest 1. juli.

2.2.2 Helhedsvurdering af § 8 stk. 2 og § 9 ansøgere

Hvis det af kapacitetsmæssige årsager ikke er muligt at optage alle ansøgere, der har bestået optagelsesprøven eller ønskes optaget ved dispensation, beslutter rektor, hvilke af disse ansøgere der optages. Rektor skal ved denne beslutning foretage en helhedsvurdering af ansøgernes muligheder for at gennemføre GUX. De af disse ansøgere, der ikke optages på gymnasieskolen, skal i det omfang, der er kapacitet hertil, tilbydes plads på en anden gymnasieskole¹. (Lovens § 9 stk 2.)

2.2.3 Karakteromregning

For ansøgere, hvis faglige niveau ikke er bedømt efter Greenlandic Grading System-skalaen, foretages karakteromregning efter tabeller, som fremgår af bilag 1 til optagelsesbekendtgørelsen. Hvis den nødvendige tabel ikke findes i bilaget, foretager Departementet for uddannelse en faglig vurdering.

2.2.4 Optagelsesprøven

Reglerne om optagelsesprøven er indeholdt i optagelsesbekendtgørelsen. Optagelsesprøven er rettet mod § 9 ansøgere. For optagelsesprøvens rammer henvises til undervisningsportalens betaudgave på www.iserasuaat.gl/ -> Den gymnasiale uddannelse -> Lovgivning og vejledninger -> Optag.

2.2.5 Forhåndstilkendegivelse om studieretningsvalg

Ved ansøgningen om optagelse i GUX, skal ansøgeren tilkendegive sit ønske om studieretning. Det endelige studieretningsvalg foretages ved afslutningen af grundforløbet.

Forhåndstilkendegivelsen har betydning for, hvilken grundforløbsklasse eleven bliver tilmeldt og forhåndstilkendegivelserne kan have betydning for klasseskiftet efter grundforløbet. Således vil elever, der ønsker at vælge en anden studieretning, kunne komme bagerst i køen, hvis en studieretningsklasse bliver overtegnet.

Endeligt kan elevens forhåndstilkendegivelse om ønsket studieretning have betydning for, hvilken skole eleven optages på.

Valg af studieretning uden for hjemkommunen.

Ansøger kan vælge studieretninger uden for hjemkommunen under følgende forudsætninger:

¹ Lovens § 9 stk. 2.

- Den pågældende studieretning udbydes ikke i hjemkommunen.
- Ansøger begrundet sin ansøgning om uddannelse uden for hjemkommunen.

Ansøgere, der ikke anfører begrundelse for at søge sig optaget på en studieretning uden for hjemkommunen, hvor samme studieretninge også udbydes i hjemkommunen, skal hurtigst overdrages til den gymnasieskole i hjemkommunen, som udbyder den pågældende studieretning. Der henvises i øvrigt til procedure for optagelse på undervisningsportalens betaudgave www.iserasuaat.gl/ -> Den gymnasiale uddannelse -> Lovgivning og vejledninger -> Optag.

2.3 Ansøgnings- og optagelsesproceduren

Reglerne om procedurerne ved optagelse er beskrevet i optagelsesbekendtgørelsen². Der henvises i øvrigt til procedure for optagelse på undervisningsportalens betaudgave www.iserasuaat.gl/ -> Den gymnasiale uddannelse -> Lovgivning og vejledninger -> Optag.

Når Gymnasieskolen modtager skolens 1. prioritetsansøgninger, bør skolen indledningsvis sikre, at ansøgningsskemaerne er korrekt udfyldt. Eventuelle mangler bør efter omstændighederne straks søges udbedret ved kontakt til det pågældende Piareersarfik. Mangelfulde ansøgningsskemaer kan principielt ikke danne grundlag for optagelse.

Når gymnasieskolen meddeler optagelse eller betinget optagelse, bør de nødvendige forbehold om uddannelsessted, karakterer og kapacitet altid fremgå direkte af meddelelsen. Det samme gælder eventuelle forbehold om den endelige skolemæssige placering. Det skal bemærkes, at det er den gymnasieskole, som eleven har søgt som sin første prioritet, der skal give meddelelse om optagelse, uanset om eleven er blevet fordelt til en anden skole.

Bemærk, at proceduren for optagelse angiver følgende: Ansøgere som ikke har angivet en begrundelse jf. ansøgningens punkt 6b, og søgt sig optaget uden for hjemkommunen, på en studieretning, der også udbydes i hjemkommunen, skal overdrages til gymnasiet i hjemkommunen. Det pågældende gymnasium orienteres, studieretningsprioriteterne ændres i IT-reg. og ansøger orienteres herom ved standardbrev udformet af Departementet for uddannelse.

I det omfang en gymnasieskole ikke har tilstrækkelig kapacitet til at optage alle førsteprioritetsansøgere, skal skolen efter de i optagelsesbekendtgørelsen fastsatte kriterier beslutte, hvilke elever der skal optages på skolen, og hvilke elever der skal afvises og om muligt henvises til en anden skole. Ved denne beslutning er det alene elever uden ret til optagelse (dvs. elever, der har bestået en optagelsesprøve, og elever, der søger optagelse på grundlag af dispensation fra det karakterkrav, der gælder for § 8, stk.1-ansøgere), der kan afvises. Efter loven skal rektor ved denne beslutning "foretage en helhedsvurdering af ansøgernes muligheder for at gennemføre GUX".

De elever, der ikke optages på en skole, bør i videst muligt omfang tilbydes plads på en anden skole med et studieretningsudbud, som bedst muligt rummer elevens studieretningsønske.

2.4 Genoptag

²Kapitel 3,

Lovens § 10 omhandler elevernes muligheder for at genoptage GUX efter afbrydelse. Stk. 1 omhandler afbrydelse efter grundforløbet, og stk. 2 omhandler afbrydelse efter 1. eller 2. G.

Bestemmelserne giver eleverne et krav på genoptagelse, når afbrydelsen ikke har varet længere end 2 år og er sket efter aftale med rektor. Har undervisningen været afbrudt i mere end 2 år, vil der ikke være mulighed for genoptagelse, men eleven skal ansøge om at påbegynde uddannelsen på ny. At afbrydelsen skal være efter aftale med rektor er begrundet i, at afbrydelse skal ses som det ultimative skridt, og at enhver afbrydelse derfor bør være drøftet mellem elev og rektor. Bestemmelsen giver eleven krav på at kunne fortsætte på den gymnasieskole, hvor eleven allerede er optaget eller på en anden gymnasieskole.

Der er i de gældende regler ikke fastsat bestemmelser om genoptagelse af uddannelsen efter afbrydelse. Skolen bør derfor fastsætte en frist for ansøgning om genoptag, hvad enten det gælder genoptag på 2. semester, 2. G eller 3. G. Hvad angår genoptag ved starten af 2. semester bør en frist for ansøgning sættes i november/december sammen med den eksisterende frist for endeligt valg af studieretning. Eleven bør informeres om disse frister i forbindelse med afbrydelsen.

Ved genoptag mere end 2 år efter afbrudt uddannelse henvises til på ny at ansøge om optag 1. marts.

Kapitel 3: Uddannelsens organisering og indhold.

3.1 Grundforløbet

3.1.1 Grundforløbets indhold

Den gymnasiale uddannelse indledes med et grundforløb af ca. et halvt års varighed og omfatter en undervisningstid på 425 timer. Grundforløbet er fælles for alle elever med hensyn til fagrække og timetal, men ikke nødvendigvis med hensyn til detaljen af det konkrete indhold i de enkelte fag. Grundforløbet udgør uddannelsens første semester og består efter lovens bestemmelser³ af fagene grønlandsk, dansk, engelsk, matematik, science C, kulturfag C, studiemetodik og idræt, som i grundforløbet er benævnt idræt fællesfag.

Fagene grønlandsk, dansk, engelsk, matematik og studiemetodik videreføres altid som generelle obligatoriske fag i den efterfølgende studieretning. Ved generelle obligatoriske fag forstås fag, der er obligatoriske i alle studieretninger. Kulturfag og idræt fællesfag kan videreføres som specifikke obligatoriske fag i den efterfølgende studieretning alt efter studieretningens sammensætning. Ved specifikke obligatoriske fag forstås fag, der er obligatoriske i den pågældende studieretning. Science afsluttes altid sammen med grundforløbet. Der afholdes efter lovens bestemmelser⁴ ikke prøve til eksamen i faget, men der skal efter reglerne i evalueringsbekendtgørelsen⁵ gives en afsluttende standpunktskarakter, som påføres elevens eksamensbevis.

I det omfang kulturfaget afsluttes i grundforløbet på niveau- C, skal der - alt efter resultatet af eksamensudtrækket - afholdes prøve i faget, lige som der skal gives en afsluttende standpunktskarakter.

³ § 20

⁴ § 47

⁵ § 65

Hvis idræt fællesfag ikke videreføres i den efterfølgende studieretning, skal der hverken afholdes prøve til eksamen eller gives en afsluttende standpunktskarakter i faget.

Der er ikke udarbejdet særskilte læreplaner for fagene i grundforløbet bortset fra kulturfag C og science C. For de øvrige fag gennemføres undervisningen på grundlag af læreplanen i faget, således at de læringsmål og det kernestof, som har karakter af at være grundlæggende i faget, anvendes som udgangspunkt for planlægningen af undervisningen.

3.1.2 Grundforløbets organisering og studieretningsvalget.

I starten af grundforløbet gennemfører skolen en obligatorisk screening af eleverne i minimum grønlandsk, dansk, matematik og engelsk. Formålet er at skaffe grundlag for en målretning af indsatsen over for den enkelte elev/klasse. Der henvises i øvrigt til dokumentet ”Retningslinjer for GUX indgangs-screening” på undervisningsportalens betaudgave www.iserasuaat.gl/ -> Den gymnasiale uddannelse -> Lovgivning og vejledninger -> Retningslinjer og vejledninger.

Normalt bør skolen så vidt muligt organisere de enkelte klasser i grundforløbet i overensstemmelse med elevernes forhåndstilkendegivelser om ønsket studieretning. Fx således, at elever med en ønsket studieretning inden for det naturvidenskabelige område samles i en klasse, elever med en ønsket studieretning inden for det sproglige område samles i en klasse osv. En sådan organisering giver mulighed for toning af det konkrete indhold af undervisningen i de forskellige studieretningsklasser og dermed understøtte elevernes engagement og faglige udbytte af undervisningen.

På den anden side er det også efter reglerne hensigten med grundforløbet, at undervisningen har et element af introduktion til / præsentation af alle studieretningsmulighederne, så eleven får et kvalificeret grundlag for sit endelige studieretningsvalg. Der skal derfor bevidst indlægges sådanne elementer i undervisningen i grundforløbet.

3.1.3 Eksamensperioden ved afslutningen af kulturfag C.

Grundforløbet afsluttes med en eksamensperiode, som påbegyndes på et tidspunkt fastlagt af Departementet for uddannelse. Eksamensperioden er kun aktuel for de elever, der har mulighed for at komme til prøve i kulturfag C, dvs. elever, der ikke har valgt en studieretning, hvor kulturfag videreføres på niveau-B.

Grundforløbet skal være planlagt således, at alle elever har gennemført den fastlagte undervisningstid i kulturfag C forud for eksamensperiodens påbegyndelse. Dette er nødvendiggjort af, at det undervejs er ukendt, hvilke elever der træffer et endeligt valg af studieretning, som omfatter kulturfag B.

I de øvrige fag kan undervisningen fortsætte frem til afslutningen af grundforløbet, dog sådan, at elever, der - bestemt ved eksamensudtrækket - skal til prøve i kulturfag C, får en eller to dages undervisningsfri forud for prøven.

Det er klart, at undervisningen i eksamensperioden kan være vanskeliggjort af, at eleverne i bestemte klasser har fokus på prøven i kulturfag C. Det skal derfor foreslås, at en del af tiden i eksamensperioden anvendes til interne prøver, herunder i science C, hvor der skal gives en afsluttende standpunktskarakter.

Lærerne i de klasser, der skal til prøve i kulturfag C, skal forud for prøven udarbejde en række opgaver, som eleverne kan trække mellem ved prøven. Opgaverne og en beskrivelse af undervisningens nærmere indhold skal efter reglerne i evalueringsbekendtgørelsen⁶ være tilgængelig for censor til dennes orientering og eventuelle kommentering. Da eksamensperioden i grundforløbet er relativ kort, bør lærerne i kulturfag C løbende forberede eksamensspørgsmål som beredskab for en eventuel prøve i faget. Skal klassen ikke til prøve, kan beredskaber helt eller delvist genbruges på et senere tidspunkt.

3.2 Studieretningsforløbet

3.2.1 studieretningsforløbets indhold

Den enkelte skole udarbejder forslag til indholdet i hver studieretningsforløb, som skolen planlægger at udbyde. Studieretningsforløbet udgør uddannelsens 2.-6. semester og omfatter normalt en samlet undervisningstid på mellem 1855-2355 timer. Skolens forslag skal godkendes af Departementet for uddannelse.

Et studieretningsforløb sammensættes af generelt obligatoriske fag, som omfatter grønlandsk på niveau-A, dansk på niveau-A, studiemetodik på niveau-C, engelsk på mindst niveau-C, matematik på mindst niveau-C og samfundsfag på mindst niveau-C. Et studieretningsforløb omfatter endvidere en række specifikke obligatoriske fag, som kan være engelsk, matematik og samfundsfag på højere niveauer end de generelt obligatoriske og fag, der vælges blandt de øvrige fag, som er oplistet i læreplansbekendtgørelsen⁷. Herudover skal en studieretning altid omfatte et individuelt studieprojekt. Endeligt indeholder et studieretningsforløb et eller flere valgfag, som ligeledes hentes fra listen i læreplanbekendtgørelsen.

Som udgangspunkt læses de generelt obligatoriske fag og de specifikt obligatoriske fag samlet for alle elever i studieretningsklassen, medens valgfag kan læses på særlige valgfagshold, der kan sammensættes på tværs af studieretningsklasserne og på tværs af årgange.

De specifikt obligatoriske fag bør vælges, så studieretningen har en særlig fagprofil, som kan være naturvidenskabelig, sproglig/humanistisk, samfundsvidenskabelig, sundhedsvidenskabelig, kreativ, merkantil, teknisk eller almen. Profileringen af de forskellige studieretninger lægger op til, at eleverne vælger studieretning på grundlag af deres interesser, faglige niveau i relevante fag og evt. deres videreuddannelsesønsker.

Ved sammensætning af en studieretning bør skolerne både overveje såvel elevernes generelle studiekompetence som deres specifikke studiekompetence. Den generelle studiekompetence baserer sig på et samlet niveau af uddannelsen omfattende mindst to fag på niveau-A og mindst to fag på niveau-B samt en række fag på niveau-C. Øges antallet af A- og /eller niveau-B fag nedsættes kravet til antallet af fag på niveau-C.

I forhold til elevernes specifikke adgangsmuligheder til bestemte videregående uddannelser, kan der kræves bestemte fag er bestået på et bestemt niveau. Fx kræver Ilisimatusarfik karakteren 6 efter 7-trinsskalaen samt faget matematik på B-niveau som adgangskrav for at blive optaget på det samfundsvidenskabelige studium. I Danmark kræver de længerevarende videregående uddannelser, at

⁶ 79

⁷ §25

eleven har læst dansk A og engelsk B. Som et andet eksempel på specifikke adgangskrav i Danmark kan det nævnes, at alle bacheloruddannelser inden for det humanistiske område kræver, at eleverne både har læst et yderligere fremmedsprogfag og et historiefag på mindst niveau-B. Det er i denne sammenhæng aftalt med de danske uddannelsesmyndigheder, at Grønlandsk A tæller som et yderligere fremmedsprogfag. Det kan også nævnes, at den specifikke adgangsbetingelse til en række tekniske og naturvidenskabelige uddannelser er, at eleverne har gennemført matematik på niveau-A og fysik og kemi på niveau-B.

Elever med generel studiekompetence, som mangler fag eller niveauer ved afslutningen af GUX for at komme ind på et ønsket videregående studie, har mulighed for at supplere sig ved at gennemføre et eller flere gymnasiale suppleringskurser.

Efter reglerne kan en skole efter godkendelse fra Departementet for uddannelse tilrettelægge en studieretning, hvor en række fag er tillagt et større undervisningstimal end det, der fremgår af læreplansbekendtgørelsen. Pt. gælder det den almene studieretning.

Efter bestemmelserne i loven kan en skole udbyde og gennemføre en studieretning, som ikke giver generel studiekompetence, men som alene retter sig mod korte og mellemlange videregående uddannelser i Grønland og Danmark. En sådan studieretning skal lige som de øvrige studieretninger sammensættes med fag fra listen over gymnasiale fag i læreplansbekendtgørelsen, og studieretningen skal indeholde de generelle obligatoriske fag. De specifikke obligatoriske fag vælges derudover med højst et fag på niveau-B (bemærk, at en studieretning med to fag på niveau-B giver generel studiekompetence). Samtidig kan udvalgte fag tillægges et større undervisningstimal end det, der fremgår af læreplansbekendtgørelsen. Op til 230 ekstra undervisningstimer kan fordeles mellem de enkelte fag i studieretningen, dog sådan at det enkelte fag maksimalt tillægges 40 % ekstra undervisningstid.

Formålet med en sådan studieretning er at kunne tilbyde gymnasial uddannelse til elever, for hvem en studieretning med generel studiekompetence er en for stor mundfuld. Eleverne vil senere ved hjælp af enkeltfag kunne erhverve et studentereksamensbevis med generel studiekompetence.

3.2.2 Oprettelse af studieretninger

Efter at eleverne har truffet deres endelige valg af studieretninger, skal skolen beslutte, hvilke af de udbudte studieretninger der oprettes. Grundlaget for skolens beslutning bør altid i udgangspunktet være at imødekomme elevernes ønsker bedst muligt. Herunder bør skolen netop oprette de studieretninger, der har flest tilmeldinger.

Skolen kan imidlertid komme i den situation, at der - på trods af at studieretningsudbuddet har været tilpasset skolens ressourcemæssige muligheder - alligevel er ressourcemæssige begrænsninger for at imødekomme eleverne bedst muligt. Det kan være mangel på lærere med kompetence i de fag, der indgår i en efterspurgt studieretning eller andre forhold, der knytter sig til spørgsmålet om fordeling af arbejdet mellem skolens lærere, og det kan være mangel på faglokaler eller andre praktiske forhold. I sådanne situationer bør skolen opstille klare kriterier for, hvilke studieretninger der oprettes.

Skolen beslutter senest den 15. december, hvilke studieretninger, der oprettes.

3.3 Fagrække og niveauer

De fag, der kan indgå i GUX, er oplistet i læreplansbekendtgørelsen, og der findes til hvert fag en læreplan, som indgår som bilag til bekendtgørelsen. GUX kan ikke sammensættes med andre fag end dem, der er oplistet i læreplansbekendtgørelsen. Dog kan der efter godkendt ansøgning fra Departementet for uddannelse køres forsøg med nye fag.

Hvert fag er påført hhv. A, B eller C som niveaubetegnelse. Definitionen på et niveau findes i læreplansbekendtgørelsen. Niveauerne i fagene i GUX er koordineret med de tilsvarende danske niveauer, hvilket indebærer, at et fag gennemført i Grønland umiddelbart giver merit i Danmark og vice versa. Tilsvarende er de grønlandske fagniveauer fuldt gyldige ved optagelse på de videregående uddannelser i Danmark.

Fag, der findes på flere niveauer, fx matematik, har særskilte læreplaner for hvert niveau. Dette indebærer at et fag på fx niveau-A hele vejen igennem skal læses efter niveau-A læreplanen uden at C- og B-læreplanerne anvendes undervejs og uden at niveau-C og -B afsluttes undervejs med afsluttende standpunktskarakterer og eventuel prøve. Hensigten er, at undervisningen i en studieretning, der har fx matematik A som et specifikt obligatorisk fag, kan tilrettelægges med en progression, hvor kursen fra starten straks sættes mod niveau-A.

Har en studieretning fx matematik B som specifikt obligatorisk fag, læses der således efter B-læreplanen og faget afsluttes med afsluttende standpunktskarakterer og prøve på dette niveau for alle elever, der ikke i 3. G har valgt valgfaget matematik på niveau-A. For niveau-A eleverne vil undervisningen i 3. G omfatte et timetal, som er forskellen mellem B- og niveau-A faget, og undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i niveau A læringsmålene, således at der bygges videre på den undervisning, der er gennemført efter niveau B læreplanen.

Elever, der afslutter et fag på niveau-C efter 1. G, vil alt efter eksamensudtrækket skulle til prøve i faget, med mindre eleven som valgfag vælger at fortsætte faget i 2. G. Hvis eleven så vælger faget som valgfag på niveau-B eller -A i 3. G, vil der være givet afsluttende standpunktskarakterer i faget, og prøven på niveau-C kan være aflagt efter 1. G. Ingen vidste jo, at eleven ville fortsætte faget i 3. G. Når denne situation optræder, bortfalder resultatet af prøven på niveau-C som et resultat, der indgår på elevens eksamensbevis. Her vil det være resultatet efter 3. G, der gælder. Skolen kan eventuelt efter ønske fra eleven udstede et niveau-C enkeltfags bevis til eleven.

3.4 Læreplaner

Læreplanerne for de enkelte fag indgår som bilag i læreplansbekendtgørelsen, og læreplanerne udgør dermed et bindende grundlag for undervisningens planlægning, gennemførelse og evaluering.

Læreplanerne er opbygget med udgangspunkt i en fælles skabelon, som omfatter følgende afsnit:

1. Fagets rolle.
2. Fagets formål.
3. Læringsmål og indhold.
4. Undervisningens tilrettelæggelse.

5. Evaluering.

Læreplansbekendtgørelsens kapitel 1 omfatter en uddybende beskrivelse af, hvad der forstås ved de begreber, der indgår i afsnittene ovenfor. I forlængelse heraf følger en uddybende beskrivelse af de enkelte afsnit og af deres betydning for uddannelsens tilrettelæggelse og planlægningen af undervisningen.

3.4.1 Fagets rolle

I afsnittet beskrives fagets nærmere karakteristika, herunder fagets genstandsfelt og fagets metode. Hensigten med afsnittet er at give et kort resume af faget og placere det i forhold til de øvrige fag som en del af den samlede uddannelse.

3.4.2 Fagets formål

Det enkelte fags formål er beskrevet ved de kompetencer, som det forudsættes, at eleverne har erhvervet ved undervisningens afslutning. Ved at formulere formålet som kompetencer fokuseres på en beskrivelse af elevens evne til at anvende faget både i relation til uddannelsens andre fag og i relation til forhold uden for uddannelsen, fx inden for erhvervsmæssige, sociale eller kulturelle områder.

Formålsbeskrivelsen omfatter et afsnit om *viden og færdigheder*, som helt overordnet afgrænser, hvad der kan forventes af eleven både i forhold til faglig viden og anvendelsen af denne viden.

I formålet beskrives yderligere elevens *lærings- og arbejdskompetencer*, hvorved der forstås elevens evne til at anvende fagets metoder til at sætte sig ind i nyt stof og til at tilrettelægge og gennemføre arbejdet inden for faget eller arbejde med udgangspunkt i faget. Elevens lærings- og arbejdskompetencer har lige som elevens viden og færdigheder central betydning for den del af uddannelsens samlede formål, som omhandler studiekompetence.

I formålet beskrives endeligt elevens *personlige og sociale kompetencer* samt elevens *kulturelle og samfundsmæssige kompetencer*. Det kan fx handle om elevens evne til at samarbejde eller om elevens evne til at anvende faget, herunder i relation til det grønlandske samfund. Kompetencerne, som er beskrevet i denne del af formålet, har især betydning for den del af uddannelsens samlede formål, som omhandler almindelse.

De kompetencebeskrivelser, der indgår i de enkelte fags formål, skal ses i relation til uddannelsens samlede formål og udgør som sådan en beskrivelse af hensigten med faget som en del af uddannelsen.

Kompetencebeskrivelserne udgør ikke det konkrete udgangspunkt for evalueringen af faget, men skal snarere ses som en række overordnede sigtelinjer, som har betydning for undervisningens planlægning, herunder især valg af arbejdsformer, perspektivering og konkret indhold.

3.4.3 Læringsmål og indhold

Fagets *læringsmål* omfatter en konkret beskrivelse af, hvad eleven skal kunne ved fagets afslutning, og læringsmålene er altid udgangspunktet for såvel den løbende som den afsluttende evaluering af eleven, herunder ved bedømmelsen ved eksamen i faget. Det skal understreges, at læringsmålene ikke skal opfattes som indholdsbeskrivelser, men som en beskrivelse af, hvorledes eleven skal kunne anvende fagets indhold. Det er derfor karakteristisk, at læringsmålene typisk er formuleret som følger: Eleven skal kunne forklare, formulere, demonstrere, gennemføre, opøve, analysere, anvende osv.

Fagets *indhold* er dels beskrevet som *kernestof* og dels som *supplerende stof*. Beskrivelserne af fagets stof skal ikke opfattes som en konkret pensumbeskrivelse, men derimod som en ramme- eller emnebeskrivelse, som giver plads til et konkret valg af undervisningens indhold. Dette kan have udgangspunkt i aktuelle eller lokale forhold eller udgangspunkt i indhold, som har elevernes særlige interesse, og som de selv har bidraget til at vælge. Det konkrete valg af indhold kan også være styret af fagets samspil med andre fag inden for studieretningen, fx ved at flere fag arbejder koordineret med udgangspunkt i et fælles emne.

Kernestoffet omfatter de stofområder, som er fagets "rygrad", og som er obligatoriske for faget. Kernestoffet er udgangspunkt for de centralt stillede skriftlige opgaver til eksamen.

Det supplerende stof kan vælges frit inden for de rammer, som konkret fremgår af læreplanen. Det er især det supplerende stof, som giver mulighed for lokal toning af faget. Det supplerende stof skal dog altid vælges, så det kan anvendes som en del af grundlaget for, at eleverne når læringsmålene. De opgaver, der stilles lokalt til de mundtlige prøver, vil både kunne omfatte kernestoffet og det supplerende stof.

Rationalet bag den anvendte beskrivelsesform er primært et ønske om at fokusere på målstyring frem for pensumstyring. Herved bliver det muligt ikke alene at stille krav om, at undervisningen bibringer eleverne viden, men i høj grad også, at undervisningen giver eleverne en række kompetencer, der indebærer, at de kan anvende deres viden både i det faglige samspil inden for studieretningen og i forhold til omverdenen. Samtidig sætter målstyringen, inden for rammerne af beskrivelsen af kernestof og supplerende stof, valget af konkret indhold i undervisningen fri, så der bliver mulighed for toning i forhold til studieretningen, i forhold til aktualitet, i forhold til lokale forhold og sidst, men ikke mindst, i forhold til elevernes ønsker om indflydelse på undervisningen.

3.4.4 Undervisningens tilrettelæggelse

Læreplanens afsnit om undervisningens tilrettelæggelse indeholder dels en række krav til *didaktiske principper, arbejdsformer og fagsprog* og dels til *samspil med andre fag*. Kravene er både et udtryk for politiske prioriteringer og for de særlige forudsætninger, der knytter sig til undervisningen i et studieretningsgymnasium. Hertil kommer, at det på en række områder er nødvendigt at sikre sammenhæng mellem fx arbejdsformer og de prøver, hvor produkter fra undervisningen udgør en del af eksaminationsgrundlaget.

Afsnittet om de didaktiske principper omfatter en indledning, der er fælles for alle læreplaner, og som har en direkte reference til lovforslagets bemærkninger. Heri understreges det, at der skal anvendes en elevcentreret pædagogik, at læringen skal tage udgangspunkt i en grønlandsk kontekst, og at relationerne mellem eleverne indbyrdes og mellem lærer og elev skal styrkes.

Læreplanens afsnit om undervisningens tilrettelæggelse er således en forpligtende ramme om den planlægning af undervisningen, som gennemføres af den enkelte lærer og af læreteamet.

Det skal tilføjes, at tilrettelæggelsen og omfanget af det skriftlige arbejde er beskrevet i et særligt afsnit i læreplansbekendtgørelsen.

3.4.5 Evaluering

Læreplanens afsnit om evaluering omfatter den *løbende evaluering, prøveformer og de bedømmelseskriterier*, som anvendes ved eksamen.

Reglerne om den løbende evaluering er i øvrigt indeholdt i evalueringsbekendtgørelsens kapitel 1.

Det er afgørende, at den løbende evaluering tilrettelægges, så det både er den enkelte elevs udbytte af undervisningen og elevens resultater, der evalueres, og at evalueringen både gennemføres i forhold til fagets læringsmål og i forhold til de mål for læring og udvikling, som den enkelte elev efter reglerne i evalueringsbekendtgørelsen skal opstille sammen med læreren.

Læreplanerne indeholder en beskrivelse af den enkelte fags prøveform eller prøveformer. I en række fag er der mulighed for, at skolen for et hold vælger mellem forskellige prøveformer. Valget af prøveform træffes ved skoleårets begyndelse.

De generelle regler om prøveafholdelse er indeholdt i evalueringsbekendtgørelsens kapitel 4.

I de fag, hvor der er mulighed for at vælge mellem flere prøveformer, bør skolen dels vælge således, at den enkelte elev oplever variation i prøveformerne, og således, at der tages hensyn til forberedelsesmaterialets karakter. Er forberedelsesmaterialet omfattende og på dansk, taler meget for, at der til et hold, der hovedsageligt består af grønlandssprogede elever, vælges en prøveform med lang forberedelsestid.

3.5 Valgfag

I 2.- og 3. G vil eleverne alt efter studieretningens sammensætning kunne vælge et eller flere valgfag blandt skolens udbud af valgfag, som efter reglerne skal bestå af forskellige fag inden for forskellige fagområder. Alle skoler skal udbyde engelsk på niveau-B og -A. På den enkelte skole bør de valgfag, der udbydes, have sammenhæng med skolens studieretningsudbud. Efter retningslinier fra Departementet for uddannelse skal hver studieretning indeholde mindst et valgfag.

Det er vigtigt, at eleverne får en god vejledning, således at de kan vælge de rigtige valgfag allerede fra starten. Valgfag bør vælges på grundlag af elevernes faglige behov, elevernes interesser og elevernes videreuddannelsesplaner, således at specifikke adgangskrav ved optagelse på en ønsket videreuddannelse bedst muligt er klaret inden afslutningen af GUX.

Skolens beslutning om, hvilke valgfag der kan oprettes, træffes efter reglerne i optagelsesbekendtgørelsen⁸, der fastsætter, at et hold mindst skal bestå af 8 elever. Hensynet til skolens lærerbelastning bør ikke kunne føre til, at der oprettes valgfagshold med få tilmeldte, medens hold med mange tilmeldte aflyses.

Skolen bør fastlægge en valgprocedure, der indebærer, at elever der har valgt et valgfag, der ikke oprettes, får mulighed for omvalg blandt fag, der bedst muligt er beslægtet med elevens første valg.

Valgfagshold kan etableres på tværs af studieretningen og på tværs af årgange, men der kan være skemamæssige begrænsninger for, hvilke elever der kan samles på et fælles valgfagshold. Det kan derfor anbefales, at skolen lægger skemaet for flest mulige klasser, så der gerne i ydertimer planlægges med en fælles valgfagsblok.

Eleverne er ikke forpligtiget til at vælge valgfag, med mindre det er en forudsætning for, at elevens samlede gymnasieforløb kommer til at indeholde mindst 2225 timer af 60 minutter.

⁸ § 22 stk 6.

3.6 Lærerteam

Rektor sammensætter for hver grundforløbsklasse og for hver studieretningsklasse et lærerteam bestående af to eller flere teamlærere. Teamet skal støtte udviklingen af et trygt læringsmiljø i klassen og den enkelte elevs velbefindende. Hensigten er bl.a. at udvikle grundlaget for fagligheden og forebygge frafald.

Lærerteamet bør herunder også koordinere, hvorledes de enkelte fag tilrettelægges og tones i forhold til studieretningen.

Et lærerteam har som en af sine vigtigste opgaver at skabe klasserumskultur og klasstrivsel, varetage understøttende pædagogiske og faglige opgaver typisk af koordinerende karakter, fx i forbindelse med klassens skriftlige afleveringsopgaver, fælles grammatikundervisning, introduktion til it m.m. Lærerteamet skal også understøtte det pædagogiske samarbejde, hvor klassens lærere koordinerer indsatsen, således at der i perioder arbejdes med samme pædagogik eller fælles indsatsområder i alle klassens fag, herunder anvendelse af faget studiemetodik, læsestrategier, notatteknik, mundtlighed, stoffremlægelse m.v. Lærerteamet varetager tilknyttede administrative opgaver, herunder evaluering af elevtrivsel og afholdelse af teammøder og fællesmøder med klassens øvrige lærere.

Et lærerteam og de teamlærere, der indgår heri, samarbejder med klassens studievejleder, der i et vist omfang har opgaver, der overlapper de opgaver, som de enkelte lærerteam og teamlærere har, herunder medvirker teamlærerne til etablering af tutorordninger.

Skolen beslutter nærmere, hvilke opgaver der tillægges de enkelte lærerteam og teamlærere med hensyn til undervisningens planlægning, gennemførelse, evaluering og udvikling, og skolen beslutter yderligere varigheden af funktionsperioden for de enkelte lærerteam og hvilke teamlærere, der indgår heri.

Kapitel 4: Undervisningens planlægning og gennemførelse

4.1 Undervisningstid og elevtid

I læreplansbekendtgørelsen⁹ er undervisnings- og elevtiden fastlagt for hvert fag. Der er dog samtidig i reglerne givet mulighed for, at et eller flere fag tillægges yderligere timer. Dette gælder både for særlige studieretninger og for elever, der gennemfører særligt tilrettelagte forløb. Samtidig giver reglerne mulighed for, at der i de enkelte klasser sker mindre tilpasninger af undervisningstiden og elevtiden, når tilpasningen er begrundet i klassens faglige behov. Der kan således flyttes et mindre antal undervisnings- eller elevtimer fra et fag til et andet alt efter klassens standpunkt i fagene. Fx kan en studieretningsklasse, hvor eleverne har særlige gode forudsætninger i dansk, men mindre gode forudsætninger i grønlandsk få et skema med færre dansktimer og flere grønlandsktimer. Tilsvarende justeringer kan foretages i forhold til de elevtimer, der er tildelt hver enkelt fag. Alle fag er potentielt omfattet af ordningen, idet den enkelte skole dog bør prioritere højniveaufagene og de specifikt studiekompetencegivende fag.

Tiden er opgjort i timer á 60 minutter.

Ved siden af undervisningstiden og elevtiden forudsættes det, at eleven forbereder sig til undervisningen. Denne aktivitet organiseres som udgangspunkt af eleven selv.

⁹ § 25

4.1.1 Undervisningstid

Undervisningstiden omfatter den samlede lærerstyrede elevaktivitet med mødepligt, dvs. den tid, eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, fx vejledning og løbende evaluering, som er organiseret af skolen med henblik på, at eleverne kan nå fagenes læringsmål, og med henblik på, at uddannelsens formål kan realiseres.

I loven om den gymnasiale uddannelse (GUX) er det fastsat, at den samlede undervisningstid skal ligge mellem 2225 og 2725 klokketimer. Den enkelte skole har således gennem sammensætningen af skolens studieretnings- og valgfagsudbud selv mulighed for at påvirke det endelige undervisningstimal i den enkelte klasse.

Det er vigtigt, at skolerne tilrettelægger undervisningen ved brug af forskellige undervisningsformer, så eleverne trods mange undervisningstimer får en varieret skoledag. Det skal i sammenhængen bemærkes, at en undervisningstime godt kan gennemføres med selvstændigt elevarbejde og med læreren som vejleder. De undervisningstimer, der er tillagt studieprojektet, afvikles principielt på denne måde, samtidig med at eleverne i skrivefasen ikke nødvendigvis skal opholde sig på skolen.

I læreplanbekendtgørelsens er der en særskilt bestemmelse¹⁰ om, hvorledes undervisningstiden er fordelt på fagene i grundforløbet.

Når undervisningen i et fag i grundforløbet er afsluttet, og når et fag afsluttes forud for en eventuel prøve ved eksamen i faget, forudsættes det, at den undervisningstid, der er tildelt faget, er afviklet. Afsluttes faget med en mulig prøve, skal undervisningstiden være afviklet, før eksamensperioden påbegyndes.

Undervisningstiden omfatter tiden til alle interne prøver, også prøver ved afslutningen af skoleåret samt faglig og metodisk vejledning i de enkelte fag og i samspillet mellem fagene.

Som anført vil eleverne have mødepligt til undervisningstiden. I det omfang undervisningstiden gennemføres virtuelt, hvor eleven opholder sig uden for skolen, må mødepligten efter et fagligt skøn konverteres til aktivitetspligt.

Efter reglerne i læreplansbekendtgørelsen¹¹ kan skolen for en klasse eller et hold foretage mindre afvigelser fra de fastsatte undervisningstimal for de enkelte fag, når afvigelserne er begrundet i klassens eller holdets faglige behov. Det er en betingelse, at den samlede sum af undervisningstimal i uddannelsen som helhed bibeholdes. Det kan i denne sammenhæng anbefales, at skolen etablerer en pulje af undervisningstid til forskellige aktiviteter, der ikke direkte kan henføres til de enkelte fag. Det kan fx være tematisk tilrettelagt arbejde i et fagligt samarbejde, sociale aktiviteter, som understøtter elevernes læring i fagene eller andre aktiviteter inden for uddannelsens formål.

Tid til eventuelle studierejser og ekskursioner bør i væsentlighed kunne henføres til de fag, der kommer i spil ved den pågældende aktivitet.

¹⁰ § 26

¹¹ § 27

Med loven om den gymnasiale uddannelse (GUX) er der for alle skoler indført en årsnorm,¹² således at lærere kan planlægge for et helt år ad gangen, men hvor der kan ændres i planlægningen løbende, såfremt der eksempelvis er særlige behov for den enkelte klasse eller ved tværfagligt samarbejde. Ændringen af undervisningstidens tilrettelæggelse fra ugenorm til årsnorm vil ikke alene sikre, at lærerne får mulighed for at tilrettelægge undervisningen i forhold til de aktuelle behov, der måtte være. Det vil også sikre, at eleverne får den undervisning, de har krav på.¹³

Det undervisningstimetallet, eleverne har krav på i hvert fag, fremgår af reglerne i læreplansbekendtgørelsen¹⁴. Reglerne forudsætter, at skolen udarbejder en plan for afvikling af undervisningstimetallet og en form for løbende regnskab, der registrerer afvigelser fra planen, fx i forbindelse med forløb, der inddrager fagligt samspil, projekt-, tema- og skriveperioder og i forbindelse med eventuel sygdom blandt lærerne, kursusvirksomhed mv. Mister et fag et antal undervisningstimer, må der planlægges således, at timerne erstattes.

Det anbefales, at skolen anvender løbende skemaplanlægning, således at fordelingen af undervisningstiden i et fag kan varieres uge for uge. Der er behov for at anvende forskellige undervisningsformer, der ikke altid kan passes ind i et fast skema, og der er behov for at kunne arbejde med fagligt samspil i bestemte perioder, fx i forbindelse med projekter og cases. Hertil kommer behovet for at kunne arbejde med større sammenhængende skriveperiode, fx i forbindelse med grønlandskopgaven og 2.-års opgaven.

Traditionelt har der været en direkte sammenhæng mellem elevernes skemalagte undervisning og lærertimeforbruget, forstået på den måde, at hver time i en klasse modsvarer af en forbrugt lærertime.

I forbindelse med indførelse af årsnormen kan det anbefales, at den enkelte skole i samarbejde med lærerne udvikler modeller for brug af undervisningsformer, hvor lærertimeforbruget ikke nødvendigvis er knyttet direkte til elevernes skemalagte undervisning.

Oplagte områder er individuel vejledning, skrivning af større opgaver, forelæsningslignende undervisning med deltagelse af flere klasser, projektarbejde med mindre projektgrupper og andre undervisningsformer, som tilsiger en fleksibel anvendelse af lærernes undervisningstid. Her vil skolen, afhængigt af hvordan undervisningen er organiseret, kunne tillægge de enkelte lærere/lærerteam en række undervisningsopgaver, uden at der nødvendigvis er nogen præcis sammenhæng mellem elevernes undervisningstid og den enkelte lærers undervisningstid. Det skal understreges, at der både findes undervisningsformer, hvor den anvendte lærerressource er større, og undervisningsformer, hvor lærerressourcen er mindre end ved traditionel klasseundervisning.

På skoler, som indtil nu helt overvejende har anvendt traditionel klasseundervisning, kan de nye undervisningsformer som en start indføres forsøgsvis ved brug af lærere med tidligere erfaringer på området eller lærere med særligt engagement.

4.1.3 Elevtid

Ud over undervisningstiden og den almindelige forberedelse til undervisningen omfatter den enkelte elevs uddannelsesforløb i en række fag også arbejde med hjemmeopgaver, som skal evalueres af læreren. Den

¹² Lovens § 16

¹³ Citat fra lovbemærkningerne

¹⁴ § 25

tid, eleven anvender til dette arbejde, kaldes elevtid. Elevtiden i et fag er defineret som den tid, det forudsættes, at en gennemsnitselev anvender til det hjemmearbejde i faget, som skal evalueres af læreren.

Det arbejde, som er omfattet af elevtiden, er ikke kun skriftlighed på traditionel vis, men arbejdet kan også have form af it-præsentationer, multimedieproduktioner m.m.

Arbejdet tilrettelægges, så der sikres sammenhæng til fagets læringsmål, og der bør i høj grad sikres progression i arbejdet. Samtidig skal arbejdet indgå i den løbende interne evaluering.

Normalt er det den enkelte lærer eller det enkelte lærerteams opgave på vegne af skolen at afgøre, hvor meget elevtid der tildeles den enkelte opgave, og eleverne bør forud for udarbejdelsen af en opgave kende elevtiden for den pågældende opgave. Planlægningen af elevtiden bør koordineres centralt på skolen, dels af hensyn til, at elevtiden fordeles jævnt over året, så eleverne ikke oplever "propper" med ophobning af hjemmearbejde i bestemte perioder, og dels for at sikre, at elevtiden udnyttes bedst muligt og i overensstemmelse med reglerne i læreplansbekendtgørelsen.

Hjemmearbejde, som er tillagt elevtid, kan ikke udføres som en del af undervisningen. Lader en lærer eleverne udføre hjemmearbejde som en del af undervisningen, vil den forbrugte tid indgå i fagets undervisningstimetal og ikke samtidig tælle som elevtid. Rationalet er, at normeringen af undervisningen både omfatter undervisningstimetal og elevtid hver for sig. Tæller en aktivitet samtidig både som en undervisningstime og som elevtid, bliver eleven "snydt" for en aktivitet, som eleven efter reglerne i læreplansbekendtgørelsen har krav på.

Den elevtid, der som udgangspunkt er tildelt de enkelte fag, fremgår af læreplansbekendtgørelsen¹⁵. Som det ses, er der væsentlige forskelle i den tildelte elevtid mellem de forskellige fag og faggrupper. Dette skyldes i en vis grad forskellene mellem fagenes karakter, herunder især hvor meget den skriftlige dimension fylder i læringsmålene, men det skyldes også, den måde elevtiden rent teknisk er blevet beregnet på i læreplansbekendtgørelsen. Metoden har været at tage udgangspunkt i de gamle rettetidsnormer for de forskellige fag og omregne disse til elevtid. Metoden indebærer, at de fleste lærere for deres fag ikke oplever de store forskelle i tid til opgaveevaluering i forhold til før reformen.

Den anvendte omregningsmetode medfører dog en række problemer. I bestemte studieretninger ophobes der voldsomt meget elevtid som resultat af, at studieretningen er sammensat af mange skrifttunge fag. Det resulterer i, at eleverne alt andet lige vil få en u hensigtsmæssig stor samlet arbejdsbyrde med hjemmearbejde. Problemet kan løses ved, at eleverne tildeles en relativ stor og rummelig elevtid for de enkelte opgaver.

Et andet problem fremkommer ved, at de forskellige uddannelser før reformen havde forskellig tradition for, hvorledes skriftligheden blev tilrettelagt og gennemført. Dette indebærer, at der i en række studieretninger er store forskelle i den elevtid, der er tillagt sammenlignelige fag på samme niveau. Disse forskelle kan efter lokal beslutning udjævnes ved hjælp af en vis omfordeling af elevtiden inden for rammerne af den pulje, der er nævnt nedenfor.

¹⁵ §25

Efter reglerne kan skolen etablere en pulje af elevtid ved at reducere det fastsatte omfang af elevtid pr. fag med op til 20 %. Skolen kan fordele puljen af elevtid blandt studieretningens fag på grundlag af lokale faglige og pædagogiske forhold. Herunder kan puljen anvendes i forbindelse med større opgaveskrivning, opgaver, der inddrager fagligt samspil, omfordelinger mellem fagene og andre aktiviteter, der bredt set understøtter udviklingen af elevernes skrivekompetence.

Omlagt elevtid

Efter reglerne vil elevtiden også kunne anvendes på andre måder end til traditionelt skriftligt hjemmearbejde. Elevtiden kan anvendes til aktiviteter omlagt til at foregå på skolen i tilknytning til undervisningen under forudsætning af, at aktiviteterne understøtter udviklingen af elevens skriftlige kompetencer. Skolen kan i denne sammenhæng beslutte, at der er mødepligt til elevtiden. Der kan laves omlagt elevtid for både hele hold/klasser, men også for enkelte elever.

Ved omlægning af elevtid, konverterer læreren dele af sin rettetid til samvær med eleverne, hvor eleverne kan få hjælp til at komme i gang med en opgave, hjælp til at komme over en hurdle eller som en mulighed for vejledning af læreren under en igangværende skriveproces eller til en mundtlig feedback på den færdige opgave. Det er væsentligt, at omlagt elevtid ikke bliver til mere undervisning af den sædvanlige slags.

Eksempel: En klasse på 24 elever skal aflevere en opgave på 5 elevtimer. Læreren er honoreret med $24 \times 5 \times 0,1 = 12$ timer på årsopgørelsen for dette rettearbejde, svarende til 30 min. rettetid per opgave.

Læreren vælger nu at konvertere 90 minutter af sin rettetid, ved at afholde et modul som omlagt elevtid, hvor læreren fungerer som konsulent og honoreres 1:1. Når eleverne afleverer opgaven, skal læreren kun bruge 12 timer - 90 min. = 10 timer og 30 minutter (26,3 min. pr. opgave) på at rette de forhåbentligt bedre opgaver.

Har eleven været flittig i alle 90 min. behøves der kun 5 timer - 90 min = 3 timer og 30 min. til at færdiggøre opgaven hjemme.

Elevtid omlagt til skolen kan også have karakter af eksempelvis en lektiecafé, hvor en eller flere lærerehjælper eleverne med det skriftlige hjemmearbejde. I denne sammenhæng er det vigtigt, at der specifikt er en lærer til stede fra de fag, der bidrager med elevtid til lektiecaféen. Der kan også være tale om omlagt elevtid i forbindelse med en skrivning af større opgaver i en klasse. Det kan være grønlandskopgaven, 2.-års opgaven, erhvervs-case eller projekter i teknologi eller teknikfag. Et andet eksempel på brug af elevtid omlagt til skolen kan være hjælp til særligt talentfulde elever, der deltager i faglige konkurrencer eller lign.

4.1.4 Evaluering af det skriftlige arbejde.

Det er en del af den pædagogiske planlægning at beslutte, hvorledes evalueringen af elevens skriftlige arbejde foregår. Afhængigt af den enkelte opgaves formål i undervisningen skal der træffes beslutning om, hvordan opgaven skal evalueres. Evalueringen bør have et klart fokus, være en integreret del af undervisningsprocessen og bidrage til progressionen i undervisningen. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt, at alle skriftlige opgaver evalueres på samme måde. Nedenfor er nævnt en række

eksempler på forskellige evalueringsformer, som kan anvendes i forbindelse med elevernes opgaveaflevering:

- Traditionel retning af elevernes individuelle besvarelser af opgaver og interne prøver.
- Retning og skriftlig eller mundtlig kommentering af gruppebaserede eller individuelle skriftlige arbejder og interne prøver.
- Kommentering af delvist færdige skriftlige arbejder i processkrivning fx i forbindelse med virtuelle forløb.
- Løbende vejledning i forbindelse med opgaveskrivningen.
- Samtaler med elevgrupper, hvor elevernes besvarelser problematiseres og drøftes internt i gruppen.

- Omlagt elevtid og formativ evaluering med lærerens tilstedeværelse.

Når lærerne evaluerer elevernes skriftlige arbejder, tillægges læreren et antal arbejdstimer, som efter arbejdstidsaftalen beregnes efter forholdet 1:10. Arbejdstiden afskrives på den enkelte lærers årsnorm.

4.2 Undervisningssprog og sprogpædagogiske principper

Dansk er fortsat det primære undervisningssprog i GUX, fordi de fleste lærere er dansksprogede, og fordi en stor del af undervisningsmaterialerne alene findes på dansk. Dette kan efter erfaringerne give væsentlige problemer for nogle elever. Problemerne kan både resultere i frafald og i utilstrækkeligt udbytte af undervisningen. Skolen bør derfor, hvor det kan lade sig gøre, integrere elevernes modersmål som en del af undervisningssproget i fagene og i det hele taget gøre en særlig indsats på det sprogpædagogiske område.

”Det er ikke meningen, at undervisningen skal være fuldt tosproget, men tilpasses efter behov, muligheder og formål. Det betyder, at det ene sprog kan være støttesprog, når der opstår behov og læringsmuligheder f.eks. ved anvendelse af tosprogede tekster, opgaveformuleringer, der er på to sprog, eller hvor eleverne har mulighed for at bruge grønlandsk/dansk i deres interne arbejde og i diskussionen”¹⁶.

Hvor det er relevant kan undervisningen inddrage flere sprog fx i forbindelse med fremmedsprogundervisningen.

Undervisningen skal i alle fag baseres på en andetsprogpædagogik, som styrker elevernes sproglige udvikling og tilegnelse af det faglige stof. Dette kræver arbejde med førfaglige begreber og en sproglig bevidsthed hos læreren, som medfører, at alle lærere i mere eller mindre omfang er sproglærere, også i de samfunds- og naturvidenskabelige fag. Eksempelvis må læreren acceptere tænke- og oversættelsespauser i elevernes mundtlige kommunikation på dansk og i høj grad lade eleverne også forklare og diskutere det faglige stof på deres modersmål. Desuden bør alle gymnasielærere arbejde bevidst med styrkelse af elevernes faglige ordforråd på dansk, ligesom læreren ofte må udarbejde ekstra noter til udleverede kopier og lektier.

¹⁶ Citat fra lovbemærkningerne

Undervisning baseret på en andetsprogs pædagogik bør tilrettelægges med progression, så eleverne efterfølgende også vil kunne følge en undervisning, der ikke er baseret på en andetsprogs pædagogik, fx på en videregående uddannelse i Danmark eller et andet sted uden for Grønland.

4.3 Arbejdsformer og pædagogiske principper

I forslaget til lov om den gymnasiale uddannelse er det præciseret, at undervisningen gennem hele uddannelsen og i alle fag skal gennemføres med vægt på såvel det anvendelsesorienterede som det teoretiske. Undervisningen skal således ikke alene gennemføres på et rent teoretisk grundlag. Læringen skal være koblet til handling og teorien skal perspektiveres i forhold til virkeligheden. Et af målene med reformen er, at eleverne også erhverver sig kompetencer, der er en blanding af teoretiske, almene, personlige og sociale kompetencer, som både er studieforberegende og almindendannende i den forstand, at eleverne er i stand til at forholde sig til den virkelighed, der karakteriserer det omgivende samfund.

”Det er i forslaget desuden fastsat, at undervisningen gennem hele uddannelsen skal tilrettelægges på en sådan måde, at den rummer udfordringer for og aktiverer alle elever, at alle elever i alle fag møder variation og progression i arbejdsformerne og progression i den faglige begrebsdannelse, og at målene for uddannelsen som helhed og for de enkelte fag opfyldes”.

Det skal derfor sikres, at der i hvert fag anvendes forskellige undervisningsmetoder, og at lærerne løbende er parat til at tilpasse arbejdsformerne i forhold til elevernes aktuelle behov, og skolen bør være varsom med på forhånd at knæsette én bestemt idé eller metode i forbindelse med undervisningen. Det skal så vidt muligt sikres, ”at lærerne anvender pædagogisk variation i hver eneste lektion, suppleret med en differentieret undervisning. Dvs. en undervisning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs behov og kulturelle forudsætninger. Alle elever har mere end én måde at arbejde godt på, netop derfor er den pædagogiske variation i den enkelte lektion nøgleordet”.

”Kravet om variation og progression i arbejdsformerne skal være med til at sikre, at alle elever bliver fagligt udfordret uanset deres faglige forudsætninger. Variationen kan f.eks. vise sig ved klasserumsundervisning til elevernes selvstændige fremlæggelser af praktisk udført forsøgsarbejde”.

”Kravet om progression i den faglige begrebsdannelse i alle fag skal ses som udtryk for ønsket om, at der i undervisningen også er fokus på den faglige udvikling, hvorfor dette krav skal ses i tæt sammenhæng med kravet om, at målene for uddannelsen som helhed og for de enkelte fag opfyldes”.

4.4 Virtuel undervisning

Virtuel undervisning udnytter informationsteknologien og internettet som medie. Med de pædagogiske og udstyrsmæssige udfordringer, som metoden indebærer, kan virtuel undervisning finde begyndende anvendelse i GUX.

I bredeste forstand skal virtuel undervisning forstås som en undervisningsmetode, hvor samspillet mellem lærer og elev foregår ved hjælp af it, uden at der forudsættes fælles tilstedeværelse af lærer og elev. Virtuel undervisning kan både gennemføres synkront, med samtidig aktivitet af lærer og elev, og asynkront, således at lærerens reaktion på input fra en elev foregår tidsforskudt.

Virtuel undervisning åbner for en række spændende og nyttige muligheder, men bygger samtidig på en række praktiske og pædagogiske forudsætninger, som i en række sammenhænge kan være begrænsende for anvendelsen af virtuel undervisning i GUX.

Anvendelsen af virtuel undervisning kan sikre en bedre variation i brugen af undervisningsformerne og gøre undervisningen mere attraktiv, fordi den bygger på brug af moderne it-udstyr, som eleverne ofte er fascineret og tiltrukket af. Undervisningen kan i højere grad differentieres, så den rettes mod den enkelte elev, som bedre kan arbejde i eget tempo og efterhånden på egen hånd bliver i stand til bedre at bearbejde og udvikle faglige viden og indsigt. For svage elever indebærer brug af virtuel undervisning bedre muligheder for - uden at udstille sig selv - at stille også simple spørgsmål til læreren.

Anvendelsen af virtuel undervisning er i sagens natur særdeles velegnet ved fjernundervisning og sygeundervisning.

For at virtuel undervisning kan fungere hensigtsmæssigt, skal eleverne kunne strukturere og gennemføre eget arbejde uden den tætte lærerovervågning, der ofte karakteriserer klasseundervisningen. Eleven bør - om man så må sige - kunne organisere sig selv. Samtidig kan virtuel undervisning indebære fravær af det sociale fællesskab, som findes i en klasse, med den konsekvens, at eleven må klare sig uden den faglige støtte, som kan hentes i klassen. Derfor må skolen gøre sig pædagogiske overvejelser om for hvem, hvordan, hvornår og i hvilken udstrækning virtuel undervisning skal anvendes. Det vil ofte være bedst, hvis tyngden af den virtuelle undervisning ligger i slutningen af uddannelsen, i en fase hvor der er særlig vægt på, at eleven udvikler sig til at kunne fungere som studerende.

Reglen om elevernes mødepligt og kravet om aktiv deltagelse gælder også, når dele af undervisningstiden tilrettelægges som virtuel undervisning. Skolens sædvanlige registrering af den enkelte elevs fremmøde må derfor ændres til et system, der tager højde for den manglende fælles tilstedeværelse, eksempelvis gennem fastlæggelse af faglige milepæle, anvendelse af test m.v.

4.5 Undervisningen i grundforløbet

Efter lovens bestemmelser skal¹⁷ "Grundforløbet tilrettelægges som en fortsættelse af grundskolen. Grundforløbet skal give eleverne faglig indsigt og forståelse samt en indføring i gymnasiale arbejdsmetoder og danne grundlag for elevernes valg og gennemførelse af studieretning samt basis for udvikling af elevernes almendannelse."

Bestemmelsen har bl.a. til hensigt at skabe sammenhæng i det grønlandske uddannelsessystem, så eleverne ved starten af GUX ikke oplever en undervisning med et indholdsmæssigt og metodemæssigt gab mellem grundskolen og gymnasiet. Det er samtidig en forudsætning, at undervisningen i grundforløbet skal indføre eleverne i gymnasiale arbejdsmetoder, hvilket stiller krav om en bevidst tilrettelagt progression i arbejdsformerne i grundforløbet. Man kan sige, at grundforløbet skal tilrettelægges, så eleven i sin holdning til undervisning skifter fra at være grundskoleelev til at være gymnasieelev.

¹⁷ Citat fra § 18

I læreplansbekendtgørelsen¹⁸ er såvel grønlandsk som dansk tildelt 50 undervisningstimer. Det er her forudsat, at der sker samlæsning mellem grønlandsk og dansk i et omfang, som svarer til 20 timer, så det samlede timetal for de to fag i grundforløbet bliver 80 i alt. Herved bliver det samlede timetal i grundforløbet 425 svarende til det timetal, der er fastsat i loven om den gymnasiale uddannelse (GUX). Hensigten med samlæsningen mellem grønlandsk og dansk er dels at udnytte den synergi, der er mellem de to fag, og dels at grundlægge et løbende samarbejde mellem fagene i den resterende del af det samlede uddannelsesforløb.

Da grundforløbet skal være fælles for alle elever i uddannelsen, er det konkrete undervisningstimetal for hvert fag fastsat i læreplansbekendtgørelsen¹⁹. Der er dog også efter reglerne i bekendtgørelsen mulighed for i mindre omfang at justere undervisningstimetallet i de enkelte fag som en del af toningen i grundforløbet. Toning betyder i denne sammenhæng tilpasning af grundforløbet i forhold til det foreløbige studieretningsvalg, som eleverne i en klasse har foretaget.

Omfanget af elevtid i hvert fag fastsættes i grundforløbet af skolen inden for den samlede ramme af elevtid, der er tildelt faget som helhed. Det skal bemærkes at omfanget af skriftligt hjemmearbejde bør være moderat i grundforløbet. Dette gælder især i starten af grundforløbet, hvor eleverne er i gang med at finde sig tilrette i GUX.

I en række fag vil det gennemsnitlige ugentlige lektionstal være på ca. 8. En så relativ massiv undervisning i fag stiller krav om, at undervisningen gennemføres med meget varierende undervisningsformer, som især i starten af grundforløbet vælges, så de ikke udfordrer eleverne alene på et teoretisk plan. I sprogfag kan en del af undervisningen fx foregå ved brug af videoklip, sang, oplæsning mv., mens undervisningen i matematik og i naturvidenskabelige fag kan foregå ved brug af mindre projekter, feltarbejde og andet, som perspektiverer anvendelse af faget, og som også udfordrer eleverne på det praktiske plan.

Undervisningen i grundforløbet bør som anført gennemføres med en bevidsthed om behovet for progression og om behovet for, at undervisningen både indrettes i forhold til elevernes foreløbige tilkendegivelse om valg af studieretning og i forhold til behovet for at bidrage til at skabe et kvalificeret grundlag for elevernes endelige studieretningsvalg.

4.6 Undervisning i studieretningsforløbet

Eleverne i en studieretningsklasse har som udgangspunkt valgt studieretningen på baggrund af deres evner og interesse for de fag, der indgår i studieretningen som specifikke obligatoriske fag. Samtidig er valget truffet på baggrund af den faglige vejledning, eleverne har modtaget i grundforløbet. Der skulle således være grundlag for, at undervisningen i en studieretningsklasse kan gennemføres med et fælles udgangspunkt, der er relevant for alle eleverne i klassen. Samtidig kan progressionen i fagene fra begyndelsen tilrettelægges i forhold til de fagniveauer, som indgår i studieretningen. Fx kan en studieretningsklasse, der har engelsk som specifikt obligatorisk fag, straks fra starten af undervisningen sætte kursen mod niveau-B uden først at skulle undervises på et niveau-C, og derefter på et niveau-B. Herved får eleverne styrket deres mulighed for faglig fordybelse især i de specifikke obligatoriske fag.

¹⁸ § 26

¹⁹ § 26

Samtidig vil undervisningen i de generelt obligatoriske fag kunne tones i forhold til studieretningens karakter. Herunder vil toningen kunne foretages inden for fagenes supplerende stof.

Fx vil undervisningen i dansk i en studieretningsklasse inden for det naturvidenskabelige område kunne tilrettelægges, så vægtningen mellem det litterære stof og formidling foretages, så de metoder, der anvendes ved formidling af resultater fra naturvidenskabelige forsøg og lignende tilgodeses. Tilsvarende kan valget af den litteratur, der anvendes i undervisningen, foretages, så det naturvidenskabelige område og emner i tilknytning hertil i bred forstand tilgodeses.

Et andet eksempel kunne være fra en studieretning inden for det musiske område, hvor undervisningen i fx matematik bør gennemføres og perspektiveres på en markant anden måde end i en naturvidenskabelig studieretning.

Studieretningens specifikt obligatoriske fag vil ofte være i en form for familieskab med hinanden, fordi de tilsammen danner studieretningens karakter som fx en sproglig studieretning, en almen studieretning, en merkantil studieretning mv. Det er forudsat, at dette familieskab danner grundlag for undervisningsforløb med fagligt samspil, hvilket forudsætter, at lærerne i regi af studieretningsteamet samarbejder om undervisningens planlægning og gennemførelse.

Fagligt samspil kan gennemføres på en række forskellige måder lige fra fag, som parallelt arbejder med et fælles tema, til fag, der puljer deres timer og gennemfører fælles projekter eller lign. Det er vigtigt, at eleverne i løbet af uddannelsen erhverver sig kompetencer, så de kan arbejde med fagene i samspil, bl.a. til brug for studieprojektet i 3. G.

4.7 Skriftligt arbejde

Elevernes kompetence i skrivning er en central del af studiekompetencen, herunder også kompetencen i at beherske forskellige genrer, som er relevante i de forskellige fag.

Anvendelse af skriftlige arbejdsformer i fagene og ved skrivning af større opgaver og rapporter har et bredere sigte end blot udfærdigelsen af de konkrete skriftlige produkter. Det skriftlige arbejde kan også være en hensigtsmæssig måde at styrke elevernes faglige udbytte i forhold til fagets læringsmål bredt set. Samtidig vil skriftligt arbejde i en række sammenhænge kunne hjælpe elever med et svagt fagligt standpunkt.

Ved opbygningen af elevernes samlede skriftlige kompetencer er det ikke kun fag med elevtid til skriftligt arbejde, der er i spil. Alle fag kan anvende en del af undervisningen til arbejde med skriftlighed, uden at produkterne nødvendigvis efterfølgende skal rettes og kommenteres af læreren.

Der bør altid være sammenhæng og progression i elevernes skriftlige opgaver, herunder bør grønlandsopgaven, 2.-års opgaven og studieprojektet meget tydeligt afspejle et bevidst planlagt progressivt forløb. Skolen bør i det hele taget sørge for, at sammenhæng og progression mellem de forskellige opgaver er klar for eleverne, og at der sker et samarbejde mellem lærerne om dette arbejde.

Elevernes opgaveskrivning bør tilrettelægges, så der både er variation i arbejdsformerne og i de afleverede produkter, der ud over den traditionelle opgaveaflevering kan have form som it-præsentationer, multimedieproduktioner m.m. Arbejdsformerne kan varieres fra enkeltpræstationer til gruppearbejde og til

arbejde i klassen tilrettelagt i snævert samarbejde med den ordinære undervisning. Når elevtiden henlægges til skolen, kan eleverne efter reglerne pålægges mødepligt.

Ved vejledning om opgaveskrivning kan der undervises i studiemetodik, som kan kvalificere arbejdet med opgaveskrivningen, herunder også i forhold til sproglige og formelle krav til faglig dokumentation og formidling.

I skrivefasen kan der ofte med fordel anvendes procesorienterede arbejdsformer, herunder løbende respons fra underviserne og eventuelt også fra andre elever. Under skriveprocessen kan eleverne få kommentarer og forslag til viderebearbejdelse af delvist færdige produkter. Det kan både ske via elevernes indbyrdes kommunikation og ved kommunikation med læreren fx via elektroniske medier som hjælp til redigering, om- og genskrivning af teksterne.

4.8 Frivillig undervisning

Den enkelte skole kan tilbyde eleverne frivillig undervisning, som kan have en række forskellige formål og som kan organiseres på forskellig måde. Tilbuddet kan ses som ekstra undervisning, både for de svagere elever, og for de elever, der ønsker at modtage ekstra undervisning for at få nye synsvinkler i et eller flere af uddannelsens fag.

Den frivillige undervisning kan være en gennemgang af det stof, der allerede er blevet gennemgået i undervisningen, så de elever, der har svært ved at forstå en del af stoffet, får mulighed for at få stoffet gennemgået igen på en måde, som passer til denne elevgruppe.

Frivillig undervisning kan også være undervisning for andre elevgrupper i andre emner, som ikke indgår i den ordinære undervisning, og som ikke er prøverelateret, men som påkalder sig interesse fra elevgruppen.

Frivillig undervisning tilbydes på tværs af årgange, klasser, hold og fag, og deltagelse i sådan undervisning giver mulighed for at møde andre elever end dem, som eleven kender fra klassen. Frivillig undervisning vil dermed kunne medvirke til den enkelte elevs sociale velbefindende på skolen.

Den enkelte skole bør give mulighed for, at eleverne efter endt skoledag kan være på skolen til frivillig undervisning, eventuelt arrangeret af eleverne selv, til studiekredse, lektiecafé-aftener eller lignende. På den måde kan eleverne arbejde sammen med andre elever og hjælpe hinanden for at opnå det bedste faglige udbytte.

Frivillig undervisning bør altid godkendes af skolen, bl.a. fordi skolen under frivillig undervisning har ansvaret for eleverne på samme måde som ved ordinær undervisning.

Kapitel 5: Uddannelsens styring

5.1 Samlet undervisningstid

I loven er den samlede undervisningstid fastsat til mellem 2225-2725 klokketimer, herunder er det fastsat, at undervisningstiden i grundforløbet er 425 timer. Ved planlægning af den konkrete sammensætning af skolens studieretningsudbud er det nødvendigt, at skolen overholder denne timeramme, således at der også bliver plads til elevens valgfag.

Den tid, der anvendes til eksamen, indgår ikke i undervisningstimetallet.

Planlægger skolen en studieretning, der ikke giver generel studiekompetence, men alene adgang til visse korte og mellemlange videregående uddannelser, skal timerammen ligeledes overholdes.

Ved planlægningen af det samlede uddannelsesforløb skal der tilstræbes en jævn fordeling af elevernes undervisningstid i løbet af året. Tilsvarende gælder den enkelte undervisningsuge.

Uddannelsesåret begynder 1. august og omfatter efter skolens valg fra 180 til 220 undervisningsdage normalt fordelt på ugens 5 første hverdage. I særlige tilfælde kan der undervises på alle ugens 6 hverdage.

Ved planlægningen af uddannelsesåret skal skolen sikre, at undervisningen i de fag, hvor der kan holdes prøve som en del af den samlede eksamen, er gennemført fuldt ud inden eksamensperiodens start.

5.1.1 Undervisningstidens fordeling på fagene.

Undervisningstidens fordeling på fagene fremgår af læreplansbekendtgørelsen. Der er dog samtidig fastsat regler, der indebærer, at den enkelte skole kan foretage fravigelser fra de fastsatte timetal, og regler der gør, at Departementet for uddannelse kan godkende studieretninger med andre timetal for de enkelte fag end dem, der fremgår af bekendtgørelsen. Herunder er der godkendt forhøjede timetal i visse fag i den almene studieretning.

I studieretninger, som alene giver adgang til visse korte og mellemlange videregående uddannelser, indgår fagene med forhøjede timetal, som planlægges i overensstemmelse med elevernes behov.

”Gymnasieskolen kan for en klasse eller et hold foretage mindre afvigelser fra de fastsatte eller godkendte undervisningstimetallet, når afvigelserne er begrundet i klassens eller holdets faglige behov. Det er en betingelse, at den samlede sum af undervisningstimetallet og de timer, der er afsat til elevtid, bibeholdes.”

Denne mulighed kan dels anvendes til at tilpasse undervisningen i en klasse til klassens behov. Fx kan skolen vælge at forhøje timetallet i fag, hvor klassen har faglige problemer, mod at andre fag, hvor det går godt, får reduceret timetallet. Muligheden kan også anvendes til at pulje timer fra flere fag i forbindelse med projekter eller større opgaver fx 2.-års opgaven. Endelig kan skolen samle timer ligeligt fordelt fra alle fag i en pulje til formål, som ikke direkte kan henføres til bestemte fag, men som anvendes på aktiviteter, som har til formål at understøtte undervisningen. Der kan fx gennemføres sociale arrangementer for klassen, som styrker klassens sammenhold og samarbejdsevne.

5.2 Udbud og oprettelse af studieretninger og valgfag

Departementet for uddannelse kan efter bestemmelserne i loven fastsætte regler om rammer for gymnasieskolernes oprettelse af studieretninger, herunder om pligt for gymnasieskolerne til at udbyde obligatoriske studieretninger. På denne baggrund har departementet fastlagt, at der kan udbydes studieretninger inden for følgende områder: Almen, handel, kreativ, naturvidenskab, samfundsfaglig, sprog/humaniora, sundhedsvidenskab, og teknisk/naturvidenskabelig. Departementet har samtidig bestemt hvilke studieretninger, de enkelte skoler obligatorisk skal udbyde, og hvilke de kan udbyde.

Efter bestemmelserne i loven skal skolerne set som helhed udbyde forskellige valgfag på niveau-A, -B og -C blandt de teknisk/naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige, humanistiske, merkantile og kunstneriske fagområder. Alle skoler skal som tidligere nævnt udbyde engelsk på niveau-B- og -A. Den enkelte skole

træffer i øvrigt selv afgørelse om sit valgfagsudbud. De valgfag, skolen vælger at udbyde, bør have sammenhæng med skolens studieretningsudbud. Skolen kan beslutte, at knytte bestemte valgfag til bestemte studieretninger.

Den enkelte skoles udbud af studieretninger bør have udgangspunkt i de forventede elevinteresser, og bør i øvrigt tilpasses skolens ressourcer, ikke mindst lærernes faglige kompetencer og kapacitet, og udbuddet bør tilrettelægges, så elevernes ønsker bedst muligt kan imødekommes.

Grundlaget for skolens beslutning om, hvilke af de udbudte studieretninger og hvilke valgfag der oprettes, bør være fastlagt på forhånd i form af en række opstillede kriterier. Elevernes valg af valgfag knyttet til studieretningen kan indgå i beslutningen om, hvilke studieretninger der oprettes. Hensynet til skævheder i skolens lærerbelastning bør normalt ikke kunne føre til, at der oprettes studieretninger eller valgfagshold med relativt få tilmeldte, medens hold med mange tilmeldte aflyses.

Skolens beslutning om, hvilke studieretninger der oprettes, skal være truffet inden den 15. december.

Betingelsen for at kunne oprette en studieretningsklasse er normalt, at der er mindst 16 elever i klassen og betingelsen for at oprette et valgfagshold er normalt, at der er mindst 8 elever på holdet. Skolen kan dog søge Departementet for uddannelse om fravigelse fra disse grænser, når særlige grunde taler herfor.

5.2.1 Elevfordeling

Er der flere ansøgere til en studieretning end de 24, der normalt er det maksimale antal elever i en klasse kan Departementet for uddannelse give tilladelse til et meroptag på den pågældende studieretning. Tilsvarende kan Departementet for uddannelse af bevillingsmæssige grunde bestemme at loftet på 24 elever pr. klasse hæves, hvis de fysiske og personalemæssige rammer tillader dette.

Hvis der er så mange tilmeldinger til en studieretning, at problemet ikke kan klares ved et meroptag, tilbydes eleverne plads på den studieretning, de har ønsket som 2. prioritet, med mindre der er plads på studieretningen på en anden skole uden for hjemkommunen. Valget af hvilke elever der optages på den ønskede studieretning, og hvilke elever der tilbydes plads på 2. prioritetsstudieretningen, træffes af skolen på baggrund af en vurdering af ansøgerens kvalifikationer og begrundelser for optagelse.

Udbydes den valgte studieretning ikke på en skole i hjemkommunen, optages eleven på den skole, der gennemfører studieretningen.

5.3 Elevernes valg af studieretning og valgfag

5.3.1 Studieretningsvalget

Elevernes valg af studieretning træffes på grundlag af deres erfaring fra undervisningen i grundforløbet og på grundlag af den vejledning, eleven har modtaget i grundforløbet. Udgangspunktet for vejledningen og rådgivningen af den enkelte elev er elevens interesser, evner og ambitioner. Det er samtidigt vigtigt, at valget træffes på et realistisk grundlag, og sådan at valget understøtter elevens motivation og læring.

I mange tilfælde vil eleven primært af sociale grunde blot ønske at fortsætte i den klasse, der har været grundforløbsklassen, og det kan af planlægningsmæssige grunde også ofte være det letteste for skolen at lade grundforløbsklasserne fortsætte som studieretningsklasser. Uanset dette bør skolen tilrettelægge en procedure, der sikrer, at alle elever får en grundig vejledning om studieretningsvalget og en reel

valgmulighed. Samtidig bør skolens valgprocedure starte så tidligt, at skolen kan træffe endelig beslutning om, hvilke studieretninger der oprettes senest den 15. december. Det anbefales, at skolen tilrettelægger en procedure, så det endelige studieretningsvalg foretages senest 1. december, og således, at den enkelte elev har en reel mulighed for omvalg i forhold til sin foreløbige tilkendegivelse om valg af studieretning.

Ved studieretningsvalget skal eleven inden for de givne retningslinjer prioritere sine ønsker om studieretninger og prioritere sine ønsker om valg af skole.

5.3.2 Elevernes valg af valgfag

I 2.- og 3. G vil eleverne alt efter studieretningens sammensætning kunne vælge et eller flere valgfag, blandt skolens udbud af valgfag.

Der er vigtigt, at eleverne får en god vejledning, således at de kan vælge de rigtige valgfag allerede fra starten. Valgfag bør vælges på grundlag af elevernes faglige behov, elevernes interesser og elevernes videreuddannelsesplaner, således at specifikke adgangskrav ved optagelse i en ønsket videreuddannelse bedst muligt er klaret inden afslutningen af GUX.

Skolen bør fastlægge en valgprocedure, der indebærer, at elever der har valgt et valgfag, der ikke oprettes, får mulighed for omvalg blandt fag, der bedst muligt er beslægtet med elevens første valg.

Valgfagshold kan etableres på tværs af studieretningen og på tværs af årgange, men der kan være skemamæssige begrænsninger for, hvilke elever der kan samles på et fælles valgfagshold. Det kan derfor anbefales, at skolen lægger skemaet for flest mulige klasser, så der gerne i ydertimer planlægges med en fælles valgfagsblok.

Eleverne er ikke forpligtiget til at vælge valgfag, med mindre det er en forudsætning for at elevens samlede gymnasieforløb kommer til at indeholde mindst 2225 timer af 60 minutter.

5.4 Oprykning

Efter bestemmelserne i loven kan skolen nægte en elev oprykning fra 1. G til 2. G og fra 2. G til 3. G, hvis skolen vurderer, at eleven ikke har fået tilstrækkeligt udbytte af den hidtil gennemførte undervisning. Elever, der har fået et gennemsnit på mindst E (2), kan dog ikke nægtes oprykning. Ved vurderingen af om en "dumpet" elev kan oprykkes eller ej, bør skolen foretage en helhedsvurdering, herunder en vurdering af elevens fremmøde og progression i undervisningen.

Kapitel 6. Studie og ordensregler.

Den enkelte skole skal - efter reglerne i bekendtgørelsen om studie og ordensregler og efter høring af elevrådet og lærerrådet - fastsætte studie- og ordensregler gældende for elever på skolen. Departementet for uddannelse skal orienteres ved nye studie- og ordensregler.

Studie- og ordensreglerne skal indeholde regler for almindelig orden og samvær, en beskrivelse af elevernes pligt til at deltage aktivt i undervisningen, herunder hvordan skolen håndterer elevs forsømmelser, og hvilke foranstaltninger rektor kan iværksætte overfor elever, der ikke følger skolens studie- og ordensregler.

Skolens studie- og ordensregler skal være frit tilgængelige for eleverne og fremgå af skolens hjemmeside. Skolen skal orientere eleverne om studie- og ordensreglerne og om de konsekvenser, det kan få, hvis reglerne ikke overholdes.

Skolens studie og ordensregler kan tage udgangspunkt i, at skolen rummer et socialt og arbejdsmæssigt fællesskab for rigtig mange elever, lærere og andet personale, og at et sådant fællesskab forudsætter, at alle udviser en opførsel, der både er præget af respekt, ansvarlighed, tolerance og omtanke. Det gælder både i undervisningen og i den tid, den enkelte i øvrigt opholder sig på skolen.

Det kan yderligere pointeres, at det forventes, at den enkelte elev aktivt deltager i at skabe et godt og frugtbart undervisningsmiljø til glæde for såvel dem selv som deres kammerater. Derfor bør eleverne bidrage med idéer til undervisningen og være kreative i deres idéer om udvikling af skolen.

- Skolens studie- og ordensregler kan i øvrigt bygges op med følgende afsnit:
- Orden og samvær
- Studieaktivitet
- Studieaktivitet og kontrol
- Fritagelse for undervisning.
- Procedure hvis elever tilsidesætter undervisningen:
- sanktioner
- Klage

Det skal bemærkes, at der principielt er 0-tolerance over for fravær og over for manglende opgaveaflevering. Det er derfor vigtigt, at skolen reagerer straks og søger at afdække årsager til manglende fremmøde og manglende opgaveaflevering, og at skolen iværksætter handleplaner, som eleverne har krav på i forbindelse med sanktioner .

Kapitel 7: Særligt tilrettelagte forløb

7.1 Merit.

Skolen kan fritage en elev for undervisning, herunder også for eventuel elevtid og eventuelt også for at afslutte et fag med årskaracter og prøve, på baggrund af at eleven har fået tildelt merit for et fag eller for et bestemt undervisningsforløb. De nærmere regler om merit findes i meritbekendtgørelsen. De vigtigste principper er beskrevet herunder.

Merit tildeles efter ansøgning, når skolen vurderer, at eleven tidligere har gennemført en sådan gymnasial undervisning eller på anden måde har erhvervet sådanne kompetencer, at ansøgeren helt eller delvist opfylder de pågældende læringsmål.

Skolens afgørelse på en ansøgning om merit skal være skriftlig, og et eventuelt afslag skal være begrundet.

7.1.1 Tildeling af merit

Merit kan tildeles som fuld merit, hvilket indebærer fritagelse for undervisning i et fag og for at afslutte faget med prøve eller en afsluttende standpunktskaracter. Betingelsen er, at eleven tidligere har afsluttet det samme fag på et tilsvarende eller højere gymnasialt niveau.

Merit kan tildeles som delmerit, hvilket indebærer fritagelse for undervisningen eller for dele af undervisningen i et fag. Betingelsen er, at skolen vurderer, at eleven har sådanne faglige kompetencer, at eleven helt eller delvist opfylder fagets læringsmål. Når en elev har fået tildelt delmerit, skal eleven afslutte faget på normal måde dvs. enten ved prøve, hvis faget udtrækkes til prøve, eller ved en afsluttende standpunktskarakter.

Merit kan tildeles som merit ved substitution, som betyder, at der gives merit på grundlag af, at eleven tidligere har gennemført et andet fag end det, der gives fritagelse for. Det fag, der er grundlaget for, at der er givet merit, skal efter skolens vurdering - inden for uddannelsens formål - kunne træde i stedet for det fag, der gives fritagelse for. Merit ved substitution indebærer, at eleven får fritagelse for hele faget, herunder for at afslutte faget med prøve eller en afsluttende standpunktskarakter

En skole kan give tilsagn om forhåndsmerit til elever, der planlægger at gennemføre en del af deres gymnasiale uddannelse i Danmark eller i udlandet. Skolen skal - som en betingelse for at give forhåndstilsagn om merit - på et fagligt grundlag godkende den planlagte udenlandske uddannelse, herunder fagene, fagenes niveauer, læringsmålene og det centrale indhold i den danske eller udenlandske uddannelse. Skolen kan kræve, at eleven gennemfører virtuel undervisning i et eller flere fag i perioden, hvor eleven ikke er på skolen.

7.1.2 Merit og eksamensbeviset.

Når en elev har fået tildelt merit, som giver fritagelse for at afslutte et fag, påføres elevens eksamensbevis en oplysning herom.

En eventuel afsluttende prøvekarakter i det fag, der er grundlag for, at der er tildelt merit, overføres til elevens eksamensbevis som prøvekarakter i faget på det pågældende niveau.

Tilsvarende overføres afsluttende standpunktskarakterer i fag, der er grundlag for, at der er tildelt merit, til elevens eksamensbevis.

Omfatter det fag, der er grundlag for, at der er tildelt merit, ikke en karakter, der efter reglerne om GUX skal påføres elevens eksamensbevis, påføres eksamensbeviset i stedet en bemærkning om, at der er tildelt merit uden karakteroverførsel.

Omfatter det fag, der er grundlag for, at der er tildelt merit, flere karakterer, end der efter reglerne om GUX skal påføres elevens eksamensbevis, påføres eksamensbeviset i stedet et gennemsnit af de karakterer, der foreligger fra det fag, som er grundlag for, at der er tildelt merit.

Er der givet merit efter reglerne om merit ved substitution, påføres elevens eksamensbevis en bemærkning om dette og om navnet på det fag, der er grundlag for, at der er givet merit.

7.1.3 Klage over merit

En elev eller elevens forældremyndighed kan klage over retlige og indholdsmæssige forhold vedrørende skolens afgørelser om merit.

Klagen skal være begrundet, og den skal indgives til skolen senest to uger efter, at eleven er blevet gjort bekendt med afgørelsen. Skolen skal videresende klagen til Departementet for uddannelse sammen med sin redegørelse i sagen. Har skolen indhentet udtalelse, herunder om indholdsmæssige forhold, fra andre til

brug for sin redegørelse, skal klageren forinden fremsendelsen til Departementet for uddannelse med en frist på en uge have lejlighed til at give bemærkninger til den pågældende udtalelse.

Departementet for uddannelse træffer afgørelse i klagesagen.

7.2 GUX på kortere tid end 3 år

Der kan efter bestemmelserne i loven fastsættes regler om særligt tilrettelagte forløb, der er målrettet personer, der ønsker at gennemføre GUX på kortere tid end 3 år. Reglerne fastsættes af Departementet for uddannelse.

Den enkelte skole kan selv beslutte at gennemføre særlige forløb, som kan være kortere end et sædvanligt gymnasialt forløb for elever, der har fået merit.

7.3 Særlige pædagogisk understøttende aktiviteter

Elever, der har behov for særlige pædagogisk understøttende aktiviteter, skal efter bestemmelserne i loven have tilbud herom.

Særlige pædagogisk understøttende aktiviteter tildeles eleven efter rektors konkrete vurdering af elevens behov på baggrund af sagkyndige udtalelser fx fra lægen, psykologen eller andre med særlig viden herom. Der skal lægges vægt på elevens behov sammenholdt med mulighederne for at tilgodese disse behov. Aktiviteterne iværksættes efter drøftelse med eleven og dennes teamlærere, bl.a. så aktiviteterne kan blive afstemt med den almindelige undervisning. Hvis eleven er undergivet forældremyndighed, skal iværksættelsen af de pædagogisk understøttende aktiviteter ske i samarbejde med forældremyndighedens indehaver og eventuelt med elevens hjemkommune. Dette er bl.a. begrundet i ønsket om at styrke bestræbelserne på at udbygge samarbejdet mellem skole og hjem.

Mulighederne for at tilgodese behovene kan variere fra gymnasieskole til gymnasieskole, idet det i høj grad afhænger af, hvilke faglige ressourcer, der er til rådighed det enkelte sted.

Skolen bør fastsætte fastsætte regler om procedure for indhentelse af sagkyndige udtalelser, inddragelse af teamlærere og forældremyndighedsindehaverne og om, hvilke former for særlige pædagogisk understøttende aktiviteter, der vil kunne tilbydes.

Rektor kan forlænge GUX for elever, der på grund af faglige forhold, alvorlig sygdom eller handicaps har vanskeligt ved at følge undervisningen på normal vis.

Elever, der på grund af sygdom midlertidigt ikke kan følge den almindelige undervisning, skal når det er praktisk muligt have tilbud om sygeundervisning.

Rektor kan fritage en handicappet elev fra undervisningen i faget idræt, hvis handicappet vanskeliggør deltagelse i undervisningen. Rektor beslutter efter drøftelse med eleven, hvilket valgfag eleven skal gennemføre i stedet for.

Kapitel 8. Den interne evaluering.

8.1 Evalueringsplan mv.

Den enkelte skole skal efter reglerne²⁰ udarbejde en evalueringsplan for hver klasse. Planen skal fastlægge en struktur for klassens interne prøver, standpunktskaraktererne, den løbende og systematiske orientering af eleverne, samspillet mellem evalueringen og studievejledningen og orienteringen af elevens forældre eller indehaver af forældremyndigheden.

Den interne evaluering har tre hovedformål:

- Den enkelte elev og elevens lærere skal kunne vurdere elevens udbytte af undervisningen og skal kende elevens standpunkt som grundlag for, at eleven, sammen med læreren og vejlederen, skal kunne planlægge og prioritere elevens fortsatte uddannelsesindsats. Herunder skal den interne evaluering danne grundlag for en vurdering af, om bestemte elever skal tilbydes særlige pædagogiske foranstaltninger, og om en elev skal oprykkes til næste klassetrin. Vurderingen af den enkelte elevs udbytte af undervisningen og elevens standpunkt er samtidig udgangspunktet for underretning af indehaverne af forældremyndigheden.
- Skolen og lærerne skal kende klassens faglige niveau som grundlag for planlægningen af klassens fortsatte undervisning.
- Skolen og lærerne skal være orienteret om elevernes vurdering af undervisningen.

Vurderingen af elevernes udbytte af undervisningen skal efter reglerne²¹ inddrage elevens egen vurdering. Resultatet af vurderingen vil normalt skulle formidles ved udtalelser, som både gives løbende i form af den almindelige mundtlige dialog mellem lærer og elev og dels systematisk i overensstemmelse med den af skolen fastlagte evalueringsplan.

Formidlingen af den systematisk tilrettelagte vurdering gives skriftligt, og det anbefales, at processen tilrettelægges således, at eleven kommenterer på lærerens vurdering med en egen vurdering (selvevaluering). I tilknytning hertil bør skolen understøtte, at eleven formulerer sine overvejelser over prioriteringen af sin fortsatte uddannelsesindsats, som ud over rent faglige forhold også kan indeholde konkrete mål for fx opgaveaflevering og fremmøde.

”Mundtlige og skriftlige udtalelser udtrykker graden af den enkelte elevs opfyldelse af faglig viden, indsigt og metode i forhold til den stillede opgave og det pågældende fag. Heri indgår en mundtlig vurdering af baggrunden for elevens standpunkt og eventuelt en vurdering af, hvorledes eleven bør tilrettelægge sin fortsatte indsats i faget”²²

8.2 Standpunktskarakterer og interne prøver

Ved siden af lærernes mundtlige og skriftlige udtalelser om elevens udbytte af undervisningen, skal til hver elev løbende gives standpunktskarakterer i alle fag.

²⁰ § 4 i evalueringsbekendtgørelsen

²¹ § 1 i evalueringsbekendtgørelsen

²² Citat fra § 61 i evalueringsbekendtgørelsen

”Standpunktskarakterer udtrykker graden af den enkelte elevs opfyldelse af målene for faglig viden, indsigt og metode i læreplanen for det pågældende fag på det tidspunkt, hvor karaktererne gives”²³

I reglerne²⁴ er der opstillet en række minimumskrav til, hvorledes skolen giver standpunktskarakterer:

- I hvert semester gives mindst én standpunktskarakter i alle undervisningsfag.
- I fag, der ikke afsluttes ved afslutningen af et undervisningsår, gives tillige en standpunktskarakter ved afslutningen af det pågældende undervisningsår.

Som det fremgår af indledningen til dette kapitel, skal skolens evalueringsplan omfatte en plan over de interne prøver i hvert uddannelsesår. Det anbefales, at planen udarbejdes i sammenhæng med skolens eksamensplan (se kap. 12.4), således, at der efter 2. semester og 2. G - når det i øvrigt er hensigtsmæssigt - placeres interne prøver (årsprøver) i eksamensperioden i fag, der ikke afsluttes i det pågældende uddannelsesår. Der kan ikke placeres årsprøve i fag, der som følge af prøveudtrækket til eksamen afsluttes uden prøve, bl.a. fordi den afsluttende standpunktskarakter skal være givet inden eksamensperiodens start²⁵.

I forbindelse med afslutningen af 2. semester afholdes i faget grønlandsk en intern prøve, - grønlandskopgaven. I forbindelse med afslutningen af 2. G afholdes en intern prøve inden for studieretningen, - 2. årsopgaven. Rammerne for disse to interne prøver er nærmere beskrevet i de efterfølgende afsnit.

Skolen fastsætter selv, hvorledes de interne prøver udformes, i hvor mange og hvilke fag de skal afholdes, samt hvornår de skal afholdes. Skolen skal sikre, at de interne prøver afholdes, ”således at den enkelte elev forud for hver eksamenstermin i relevant omfang har træning i prøveaflægelse”²⁶

Der skal efter reglerne²⁷ gives en intern prøve karakter i hver intern prøve, og karakteren skal indgå i grundlaget for den relevante standpunktskarakter.

”Interne prøve karakterer udtrykker graden af den enkelte elevs opfyldelse af målene for faglig viden, indsigt og metode i forhold til den stillede opgave”.²⁸

8.3 Underretning af forældremyndigheden.

Det er et krav, at elevens forældre eller indehaveren af forældremyndigheden regelmæssigt bliver holdt underrettet om, hvorledes skolen vurderer elevens udbytte af undervisningen. For elever, der ikke er underlagt forældremyndighed, skal eleven give sit samtykke til, at forældrene underrettes. Underretningen skal ske mindst en gang hvert semester og skal foregå ved orientering om de standpunkts- og de prøve karakterer, eleven har opnået. I tilknytning hertil skal skolen tilbyde en samtale om elevens udbytte af undervisningen som helhed.

8.4 oprykning til næste klasse

²³ Citat fra § 59 i evalueringsbekendtgørelsen

²⁴ § 6 i evalueringsbekendtgørelsen

²⁵ Evalueringsbekendtgørelsen § 65

²⁶ Citat fra § 7 i evalueringsbekendtgørelsen

²⁷ § 7 i evalueringsbekendtgørelsen

²⁸ Citat fra § 60 i evalueringsbekendtgørelsen

Eleverne vil i almindelighed have krav på oprykning til næste klassetrin. Forudsætningen for kravet om oprykning er, at eleven har opfyldt beståkravet, hvilket vil sige, at de har opnået et gennemsnit på mindst E (2) efter Greenland Grading System.

Elever, der ikke opfylder beståkravet, kan alligevel oprykkes, hvis skolen ved skoleårets afslutning vurderer, at det er muligt for eleven at gennemføre uddannelsen ved hjælp af særlige pædagogisk understøttende aktiviteter og med særlige vejledningstiltag. Skolens vurdering fortages på grundlag af elevens udbytte af undervisningen og elevens standpunkt.

Elever, der efter skolens studie og ordensregler er blevet udelukket fra at deltage i alle de krævede prøver, og som ikke er blevet udskrevet af uddannelsen, har krav på oprykning, hvis eleven opfylder beståkravet.

Elever, der ikke oprykkes, udskrives principielt af uddannelsen, dog således, at eleven efter skolens godkendelse kan få ret til at gå det pågældende klassetrin om. Det er en betingelse, at en elev senest 5 år efter påbegyndt uddannelse skal have fuldført denne. Elever, der udskrives, skal efter reglerne²⁹ vejledes om relevante alternativer.

For at sikre grundlaget for afgørelsen af, hvorvidt en elev opfylder beståkravet, skal skolen efter reglerne³⁰ udfærdige et karakterblad for hver elev, som for det pågældende undervisningsår dokumenterer elevens interne prøvekarakterer, standpunktskarakterer og eventuelle afsluttende standpunktskarakterer. Afgørelse om beståkravet træffes ud fra gennemsnittet uden afrunding af alle standpunktskaraktererne, herunder eventuelle afsluttende standpunktskarakterer.

Kapitel 9. Større opgaver, projekter og cases.

Efter reglerne i evalueringsbekendtgørelsen³⁰ skal alle større opgaver evalueres særskilt. Baggrunden er bl.a. at resultatet af sådanne større skriftlige arbejder giver et værdifuldt pejlemærke til såvel skolen som eleven om, hvorledes eleven udvikler sig i retning af at opfylde den del af uddannelsens formål, der især handler om studiekompetence.

Det er derfor vigtigt, at arbejdet med de større opgaver, herunder især grønlandskopgaven i 1. G, 2. års opgaven i 2. G og studieprojektet i 3. G, bevidst tilrettelægges i et progressivt forløb, som inddrager faget studiemetodik, hvis formål netop sigter på at udvikle elevernes studiekompetence. Den tid, eleverne anvender til skrivningen af større opgaver, kan således bl.a. hentes blandt den tid, der er tildelt studiemetodik.

9.1 Grønlandskopgaven

I slutningen af 1. år i GUX udarbejdes en opgave, grønlandskopgaven, der skrives på grønlandsk af elever som undervises efter læreplanen grønlandsk som modersmål A, og som skrives på dansk eller grønlandsk af elever, som undervises på grundlag af læreplanen om grønlandsk som begynder- og andetsprog A.

Formålet med opgaven er at give eleverne lejlighed til at arbejde selvstændigt med at planlægge, strukturere og skrive en større sammenhængende opgave inden for et af uddannelsens centrale fag. Opgaven skrives som en del af arbejdet med faget og som træning forud for kommende større opgaver i

²⁹ § 13 i evalueringsbekendtgørelsen

³⁰ § 57 i evalueringsbekendtgørelsen

uddannelsen, bl.a. for at eleverne har stiftet bekendtskab med de arbejdsformer, der knytter sig til selvstændig skrivning af større opgaver.

Formålet med grønlandskopgaven er endvidere, at eleverne på et grundlæggende niveau skal kunne formidle en faglig problemstilling inden for et selvvalgt emne inden for fagets kernestof.

Den tid, der anvendes til grønlandskopgaven, vil dels være undervisningstid fra faget og dels elevtid. Hertil kommer, at skolen kan vælge at bruge timer fra en pulje af elevtid, som skolen har etableret efter reglerne i læreplansbekendtgørelsen³¹. Det vil være hensigtsmæssigt, at elevtiden henlægges til skolen, således at skolen bestemmer, at der mindst er mødepligt til den del af elevtiden, hvor der er planlagt vejledning.

Skolen bør tilstræbe, at arbejdet med grønlandskopgaven tilrettelægges i en proces, der bedst muligt afspejler processen ved fremtidige større opgaveskrivninger.

De læringsmål, som knyttes til opgaven, er de samme mål, som fremgår af fagets læreplan.

9.1.1 Opgavens rammer

Eleven vælger efter samråd med sin lærer opgavens emne med udgangspunkt i fagets kernestof. Samtidigt er det vigtigt, at emnet vælges på baggrund af elevens engagement, og at det valgte emne er overskueligt.

I perioden efter emnevalget drøftes emnet med læreren, så der skabes overblik over emnet, og så læreren kan formulere den endelige opgave klart og overskueligt for eleven. Opgaven bør indeholde et problem inden for emnet, som eleven skal undersøge, så det bliver muligt at udarbejde en konklusion som en del af opgavebesvarelsen.

Opgaven kan med fordel opdeles i flere underspørgsmål, som kan hjælpe eleven med at disponere sin besvarelse, og opgaven bør være så præcist formuleret, at eleven ikke er i tvivl om, hvilke krav der stilles til besvarelsen.

I tilknytning til opgaveformuleringen understøttes eleven i at skaffe litteratur og andre kilder, der er relevante for opgaven.

Elever, der har valgt samme emne, bør have forskellige opgaveformuleringer, så der sikres individuelle besvarelser.

Grønlandskopgaven tæller som undervisning, og ressourcen til lærernes opgaveformulering, og hjælp til eleverne forud for og i opgaveugen bør tilpasses den ressource, der frigøres ved, at den normale undervisning i faget (herunder opgaveaflevering) erstattes af grønlandskopgaven.

9.1.2 Opgavebesvarelsen og bedømmelsen

³¹ § 27 i læreplansbekendtgørelsen

Besvarelsen af grønlandskopgaven udarbejdes i løbet af en sammenhængende undervisningsuge, som efter skolens nærmere bestemmelse placeres i forbindelse med afslutningen af 2. semester. Den pågældende uge kan alt efter opgavens art indledes med interview, værksteds- laboratorie- eller feltarbejde.

Besvarelsen af opgaven bør fylde 6 til 8 normalsider, og opgaven bør skrives på computer. Besvarelsen kan indeholde billeder og tabeller, som, når opgavens omfang vurderes, omregnes til normalsidetekst efter reglerne i læreplansbekendtgørelsen.

Der bør lægges vægt på, at eleverne anvender fodnoter, citater og eventuelle kildehenvisninger på en korrekt måde. Eleverne bør være orienteret om konsekvenserne af snyd fx i form af afskrift.

Læreren hjælper efter behov eleven med opgaveskrivningen i løbet af opgaveugen, og opgaveskrivningen bør tilrettelægges således, at der indlægges perioder, hvor eleverne får lejlighed til at drøfte deres udfordringer og mulige løsninger med hinanden.

Bedømmelsen foretages af elevens lærer. Der gives en karakter ud fra en helhedsbedømmelse, som er baseret på en vurdering af sammenhængen mellem opgaveformuleringen og besvarelsen, og i hvilket omfang elevens opgavebesvarelse lever op til de læringsmål, der er knyttet til opgaven. Samtidig indgår dispositionen, fremstillingsformen og kvaliteten af den sproglige fremstilling i bedømmelsen.

Det skal bemærkes, at den karakter, der gives, er en intern prøvekarakter og som sådan ikke påføres elevens karakterblad, men indgår i grundlaget for elevens standpunktskarakterer i faget.

9.2 2.-års opgaven

2.-års opgaven udarbejdes i slutningen af 2. G. For elever i en studieretning, der omfatter erhvervs-case B eller teknologi B kan arbejdet med erhvervs-casen eller teknologiprojektet erstatte 2.-års opgaven.

Formålet med 2.-års opgaven er at give eleverne lejlighed til at arbejde selvstændigt som en del af opbygningen af deres studiekompetence og som træning forud for studieprojektet i 3. G. Eleverne skal kunne fordybe sig i og formidle en faglig problemstilling inden for et selvvalgt emne inden for et eller flere fag fastlagt af skolen (i praksis normalt lærerteamet). Emnet vælges med relation til mindst et af studieretningens specifikke obligatoriske fag. Det er vigtigt, at det eller de fag, der indgår i 2. års opgaven, har en skriftlig dimension.

2.-års opgaven skal forberede eleverne på de arbejdsformer, de vil møde i forbindelse med studieprojektet i 3. G og senere på de videregående uddannelser. 2.-års opgaven skal i højere grad end i den daglige undervisning give eleverne tid til og mulighed for faglig fordybelse. Arbejdet med 2.-års opgaven bør tilrettelægges, så faget studiemetodik inddrages.

Den tid, der anvendes til 2.- års opgaven, vil dels være undervisningstid fra det eller de fag, der indgår i opgaven, og dels elevtid fra faget/fagene. Hertil kommer eventuelle timer fra faget studiemetodik og eventuelt timer fra en pulje af elevtid, som skolen har etableret efter reglerne i

læreplansbekendtgørelsen³². Det vil være hensigtsmæssigt, at elevtiden henlægges til skolen, således at skolen bestemmer, at der mindst er mødepligt til en del af elevtiden, hvor der er planlagt vejledning.

Skolen bør tilstræbe, at arbejdet med 2.-års opgaven tilrettelægges i en proces, der bedst muligt afspejler processen med studieprojektet i 3. G.

9.2.1 Læringsmål

I tilknytning til de læringsmål, som indgår i det eller de fag, som bringes i spil i 2.-års opgaven bør læringsmålene for opgaven tilrettelægges, så der er vægt på, at eleverne skal kunne:

- besvare en stillet opgave rimeligt fyldestgørende, så der er overensstemmelse mellem opgaveformuleringen og opgavebesvarelsen,
- anvende en fremstillingsform, der er velegnet i en emneorienteret opgave,
- anvende citatteknik, noter, kilde- og litteraturfortegnelse,
- demonstrere evne til faglig formidling,
- udvælge, bearbejde og strukturere relevant materiale inden for flere fagområder eller fag og
- demonstrere, at de er i stand til at inddrage og anvende relevant baggrundsstof fra det eller de fag, der er relevant i forhold til det valgte emne.

9.2.2 Opgavens rammer

Der er ikke i reglerne fastsat noget bestemt om 2.-års opgaven, og den er principielt en del af den undervisning, som frit organiseres af skolen. Den enkelte skole vælger derfor selv, hvilke rammer der skal opstilles, når skolen tilrettelægger forløbet af 2.-årsopgaven.

Det kan anbefales, at forløbet tilrettelægges således, at skolen har mulighed for at styre anvendelsen af de timer, der er planlagt til 2.-års-projektet, således at alle klassens elever anvender undervisningstimer og elevtid til projektet i det eller de samme fag. Samtidig kan vejledningsarbejdet indgå i den normale planlægning af anvendelsen af skolens lærerressourcer.

Alternativt kan elevernes emnevalg være frit, dog således at 2.-års opgaven skrives inden for et område og en faglig problemstilling, som understøtter studieretningens funktion og studieretningens profil. Vælger en skole denne model, kan styringen og planlægningen blive besværliggjort i forhold til modellen nævnt ovenfor.

Uanset hvilken model, der vælges, skal vejlederen i sidste ende godkende elevens valg. Det er vigtigt, at emnet vælges på baggrund af elevens engagement og således, at eleven kan overskue opgaven og dens afgrænsning. Emnet skal også vælges ud fra hensynet til, at eleven får lejlighed til at demonstrere sine evner i forhold til de læringsmål, der er opstillet for 2.-års opgaven.

Besvarelsen af 2.-års opgaven udarbejdes i løbet af 3 til 4 skoledage, som kan placeres samtidig med 1.-års opgaven efter skolens nærmere bestemmelse. Dagene kan placeres inden for en samlet periode på højst 3

³² § 27 i læreplansbekendtgørelsen

uger fx således, at perioden opdeles i en indledende fase, hvor der udarbejdes en problemformulering og hvor opgaven disponeres sammen med vejlederen. Efterfølgende gennemføres så en sammenhængende skriveperiode. Opdelingen kan også tage udgangspunkt i et indledende laboratorie-/ værksteds- eller feltarbejde og en efterfølgende skriveperiode.

2.-års opgaven tæller som undervisning, og ressourcen til skrivning og vejledning hentes fra den ressource, der frigøres ved, at den normale undervisning og opgaveaflevering i de fag, der skrives i, erstattes af 2.-års opgaven. Herunder vil undervisningstid fra studiemetodik kunne bidrage.

Alternativt kan det, hvis eleverne i en klasse skriver i forskellige fag, anbefales, at skolen opbygger en særlig 2.-års opgave pulje af lærertimer til brug for afviklingen af 2.-årsopgaven, jf. herunder også den mulighed, der er beskrevet i læreplansbekendtgørelsen³³, for at opbygge en generel pulje af elevtid.

9.2.3 Vejledning og opgaveformulering

Skolen (normalt lærerteamet) udpeger blandt skolens lærere en vejleder for den enkelte elev. Vejlederen vælges, så vedkommende bedst muligt dækker det eller de fag, der er i spil i forhold til det valgte emne. Normalt vil det være en af elevens lærere, der fungerer som vejleder, men skolen kan især for meget selvstændige elever vurdere, at det af organisatoriske eller faglige grunde vil være mere hensigtsmæssigt, at eleven får en vejleder med særlige kompetencer inden for det område, hvori eleven ønsker at vælge sit emne.

Det er både vejlederens opgave at give gode råd til elevens valg af emne og godkende dette, at forestå opgaveformuleringen og at give vejledning i forbindelse med elevens videre arbejde med opgaven. Hertil kommer, at vejlederen også medvirker ved bedømmelsen af besvarelsen, og det er derfor vigtigt, at vejledningen tilrettelægges således, at der sikres en klar adskillelse mellem lærerens rolle som vejleder og bedømmer. Samtidig skal skolen ved tilrettelæggelse af vejledningen sikre, at eleven kan modtage vejledning i alle projektførløbets faser frem til afleveringen af besvarelsen.

Hver elev bør tildeles et antal vejledningstimer, der fordeles over opgaveperioden. I denne sammenhæng er det vigtigt, at eleven forbereder sig til vejledningss møderne og evt. forud afleverer det materiale til vejlederne, som eleven ønsker vejledning i. Skolen vurderer om timerne til vejledning placeres i fagets hhv. fagenes timer, eller om der afsættes løn til at placere vejledningen uden for fagets timer fx fra den pulje, der er nævnt ovenfor.

Vejlederne udarbejder opgaveformuleringen til eleven under hensyntagen til de drøftelser, der har fundet sted i forbindelse med elevens valg af emne. Processen bør tilrettelægges, så eleven ikke på forhånd kan udarbejde væsentlige dele af sin endelige besvarelse. I forbindelse med opgaveformuleringen bør der være retningslinjer for forventninger til omfanget af besvarelsen. Den endelige opgaveformulering udleveres til eleven umiddelbart inden de skoledage, der er afsat til besvarelse af opgaven.

Det kræver meget bevidste overvejelser at udfærdige en opgaveformulering, fordi denne fastlægger og sætter rammer for, hvad elevens besvarelse skal omhandle. Opgaveformuleringen skal både afspejle

³³ § 27 i læreplansbekendtgørelsen

forventningerne til den enkelte elev og det faglige niveau, der kendetegner afslutningen af 2. G i en gymnasial uddannelse. Lærertid til udfærdigelse af opgaveformuleringen kan tilvejebringes fra den nævnte pulje.

Der skal være et fagligt fokus i opgaveformuleringen, ligesom der kan være tværgående faglige krav, og opgaveformuleringen skal være konkret og afgrænset.

Typisk bør en opgaveformulering opdeles i flere underspørgsmål, som kan hjælpe eleven med at disponere sin besvarelse. På den anden side bør opgaveformuleringen ikke være så detaljeret, at den enkelte elev fratages muligheden for selvstændigt at præcisere sin fortolkning af opgaveformuleringen.

Samtidig bør opgaveformuleringerne være så præcise, at eleven ikke er i tvivl om, hvilke krav der stilles til besvarelsen.

Elever, der har valgt samme emne, bør have forskellige opgaveformuleringer, så der sikres individuelle besvarelser.

Skolen bør af hensyn til kvaliteten af opgaveformuleringerne understøtte, at fagkolleger diskuterer hinandens forslag til opgaveformuleringer, og at kolleger fra forskellige fag sammenligner de krav, som opgaveformuleringerne stiller til eleverne. Desuden kan kollegialt samarbejde bidrage til, at vejledernes forventninger til det faglige niveau i elevernes besvarelser er koordineret.

9.2.4 Opgavebesvarelsen og bedømmelsen

Vejlederen bør lægge vægt på, at eleven er orienteret om krav til en større opgave, herunder især om kravet om direkte sammenhæng mellem opgaveformuleringen og opgavebesvarelsen, om disposition, således at besvarelse både omfatter en problemformulering, en beskrivelse (der ikke bør udgøre langt hovedparten af besvarelsen), en analyse og en konklusion. Hertil kommer, at en besvarelse bør indeholde en indholdsfortegnelse, kildehenvisninger og et resumé, som i koncentreret og sammenhængende form præsenterer opgavebesvarelsens vigtigste elementer, jf. læringsmålene.

Vejlederne må allerede ved udarbejdelsen af opgaveformuleringen sikre, at en fyldestgørende besvarelse kan rummes inden for de givne tidsmæssige rammer, og vejlederen bør give eleven klare oplysninger om forventningerne til besvarelsens omfang. Det skal bemærkes, at forskellige opgavetyper bør kunne resultere i besvarelser af forskelligt omfang.

Opgaven kan skrives på grønlandsk, engelsk eller dansk, når det sikres, at vejlederen og den interne censor behersker det pågældende sprog.

Det er vigtigt, at vejlederen understøtter, at eleven arbejder selvstændigt med opgaven og ikke forfalder til afskrift fra nettet eller andre kilder. Der bør være fokus på behovet for at angive citater og at arbejde med kildehenvisninger. Samtidig bør vejlederen grundigt orientere eleven om, hvor alvorlige konsekvenser af snyd kan være.

Ved bedømmelse medvirker elevens lærere fra de fag i studieretningen, eleven skriver i. Lærerne aftaler, hvorledes rollen som censor hhv. eksaminator fordeles. Lærertiden kan indgå som vejledningstid.

Der gives en karakter ud fra en helhedsbedømmelse, som er baseret på en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens opgavebesvarelse lever op til de fastsatte mål for studieretningsprojektet. I bedømmelsen indgår med mindre vægt tillige en vurdering af, i hvilket omfang besvarelsen demonstrerer eksaminandens beherskelse af de faglige aspekter, der knytter sig til opgaven. Samtidig indgår dispositionen, fremstillingsformen og kvaliteten af den sproglige fremstilling i bedømmelsen.

Det skal bemærkes, at den karakter der gives, er en intern prøvekarakter og som sådan indgår i grundlaget for elevens standpunktskarakterer, herunder eventuelle afsluttende standpunktskarakterer i de relevante fag.

9.3 Studieprojektet

I loven om den gymnasiale uddannelse (GUX) er det fastsat, at hver studieretning skal omfatte et Individuelt studieprojekt³⁴. I læreplansbekendtgørelsen er det fastsat, at studieprojektet omfatter 25 undervisningstimer og 30 elevtimer, dog således, at der evt. kan tillægges yderligere puljetimer jf. læreplansbekendtgørelsens regler herom³⁵. Yderligere kan en del af den kollektive vejledning om skrivning af studieprojektet gennemføres som en del af undervisningen i studiemetodik.

Studieprojektet har sin egen læreplan, som omfatter reglerne³⁶ om studieprojektets rolle, formål, læringsmål / indhold, rammer, projektperiode og slutprodukt samt afsluttende evaluering.

Lærerne har forskellige opgaver og roller i forbindelse med forberedelsen og afviklingen af studieprojektet, herunder som vejleder både før og efter skriveperioden, som eksaminator ved prøven i studieprojektet og som censor ved prøven på andre skoler.

Hver elev skal have udpeget sin individuelle vejleder med udgangspunkt i elevens emnevalg. Her kan der opstå det problem, at eleverne i flok - måske på grund af usikkerhed eller manglende overblik - vælger emner, der inddrager særlige fag, som eleverne føler sig fortrolige med. Det kan betyde en meget skæv lærerbelastning, som kan være svært - grænsende til det umulige - at håndtere for skolen. Det anbefales derfor, at skolen hjælper til og søger at påvirke elevernes valg fx ved at opstille en række forskellige emner, som er spændende, og som illustrerer bredden i emnemulighederne. Samtidig er der mulighed for, at en elev, der har valgt et emne, der inddrager flere fag, får tildelt to vejledere, der så deler vejlederopgaven. Endeligt skal det bemærkes, at elevernes emnevalg skal godkendes af skolen, og at godkendelsen efter reglerne kan bero på praktiske forhold, hvilket i princippet kan omfatte praktiske problemer i forhold til læreransættelsen.

9.3.1 Opgaveformuleringen

³⁴ §25

³⁵ § 27 i læreplansbekendtgørelsen

³⁶ Bilag 52 til læreplansbekendtgørelsen

Vejlederen skal udforme opgaveformuleringen i samarbejde med eleven. Den sidste del af opgaveformuleringen skal dog udarbejdes af vejlederen selvstændigt, så eleven ikke for alvor kan begynde på studieprojektet, før den fastsatte projektperiode er påbegyndt.

Det er vigtigt, at opgaveformuleringen udformes under en række forskellige hensyn. Opgaveformuleringen skal:

- lægges på et niveau, som har udgangspunkt i den tid, der er afsat til projektet, og så der tages hensyn til den enkelte elevs evner.
- struktureres, så den hjælper eleven med at udforme sin besvarelse.
- formuleres, så den som en helhed inddrager flere fagområder eller evt. flere fag i samspil med hinanden.
- formuleres, så de enkelte underspørgsmål bedst muligt er opstillet i et progressivt forløb.
- udformes, så den er konkret og indeholder en tydelig afgrænsning.
- give mulighed for faglig fordybelse og for, at eleven inddrager ny viden.
- sikre, at en fyldestgørende besvarelse kan honorere kravene i læreplanens bedømmelseskriterier.

9.3.2 Vejledningen.

Vejledningen kan både være kollektiv og individuel.

Den kollektive vejledning kan helt eller delvist foretages som en del af undervisningen i studiemetodik, hvis læreplan³⁷ omfatter stofområder, som er relevante for eleverne i forbindelse med skrivning af større opgaver. Den kollektive vejledning bør have fokus på, hvorledes en projektbesvarelse udformes, herunder opdelingen i forskellige afsnit, fx indledning med problemformulering, beskrivelse, analyse, konklusion mv. Det er særligt vigtigt, at eleverne bliver gjort bekendt med reglerne for citater fra eksterne kilder, så eleverne ikke utilsigtet kommer til at udgive en ekstern tekst for sin egen og dermed kan blive bedømt for snyd.

Den kollektive vejledning bør også inddrage gode råd til eleverne om selve arbejdsprocessen, om brug af kildehenvisninger og citater. Hertil kommer, at den kollektive vejledning også bør indeholde gode råd om samspillet mellem eleven og elevens individuelle vejleder.

Den individuelle vejledning planlægges i et samarbejde mellem vejleder og elev. Det kan være en god ide allerede indledningsvis at fastsætte konkrete tidspunkter for vejledningen igennem hele projektforløbet, så eleven holdes på sporet og ikke forfalder til at udskyde arbejdet med studieprojektet til den sidste del af projektperioden. Forud for hver vejledning bør eleven komme med oplæg, som kan være grundlaget for vejledningen.

Det skal dog tilføjes, at vejleder bør være åben for elevhenvendelse uden for de aftalte tidspunkter, især i forhold til elever, der er gået helt i stå med arbejdet med studieprojektet.

Vejledningen bør gennemføres, så den ikke får karakter af en bedømmelse. Vejlederen kan naturligvis godt læse og kommentere elevens udkast til dele af projektbesvarelsen og give gode råd til såvel det faglige indhold som til den fortsatte proces. Herunder kan vejleder hjælpe eleven med forståelse af de enkelte

³⁷ Læreplanbekendtgørelsens bilag 51

dele af opgaveformuleringen og hjælpe eleven med en egentlig problemformulering og med afgrænsning af opgaven.

Adskillelsen mellem vejledning og bedømmelse skal bl.a. sikre, at vejleder og censor står frit ved bedømmelse af elevens slutprodukt.

9.3.3 Lærerressourcen

Den tid, lærerne kan anvende på studieprojektet, fastsættes af skolen fx således, at hver elev udløser et antal vejledningstimer til individuel vejledning og til udformningen af opgaveformuleringen. Hertil kommer tid til den kollektive vejledning.

Hvis niveauet for lærertimeforbruget til studieprojektet skal være sammenligneligt med forbruget ved normal undervisning med tilhørende elevtid, udløses både tid fra puljen af undervisningstimer og elevtid. Hertil kommer den tid, der efter reglerne i arbejdstidsaftalen anvendes ved prøven i studieprojektet.

Skolen er dog ikke bundet af det nævnte timetal, som efter omstændighederne både kan være større eller mindre, herunder kan elever med særlige behov få tildelt et supplerende antal vejledningstimer.

Kapitel 10: Støtte, vejledning og rådgivning

Skolen skal give eleverne individuel støtte, rådgivning og vejledning tilpasset den enkelte elev om valg af studieretning, valg af valgfag, gennemførelse af uddannelsen og om uddannelses- og erhvervsvalg.

Vejledningsopgaverne kan varetages på forskellig måde både kollektivt og individuelt også uden for elevernes skemalagte undervisningstid med pligt til at deltage. Vejledningen kan gennemføres ved særlige vejledningssamtaler i klassen eller ved skriftlige meddelelser.

I forbindelse med vejledningsindsatsen skal skolen:

- træffe nærmere beslutning om organiseringen og tilrettelæggelsen af vejledningen,
- sikre, at der i undervisningstiden gives faglig og metodisk vejledning i de enkelte fag og i samspillet mellem fagene og,
- mindst én gang pr. semester drøfte forhold vedrørende den enkelte klasse eller den enkelte elev med klassens lærere og lærerteams.

Vejledningen om valg af studieretning bør bedst muligt tage afsæt i en vurdering af den enkelte elevs ønsker i forhold til de udbudte studieretninger, og bør have fokus på elevens faglige interesser samt evner, flid og ambition om videreuddannelse, så eleven får passende udfordringer undervejs i forløbet. Det er vigtigt, at eleven bedst muligt bliver parat til sin videreuddannelse, herunder at eleven efter afslutningen af GUX skal bruge mindst muligt tid på gymnasiale suppleringskurser.

Vejledningen om valg af valgfag, herunder valg af niveau, bør bl.a. gives med udgangspunkt i valgets betydning for elevens ønsker om videreuddannelse.

Vejledningen om gennemførelse af uddannelsen bør både omfatte introduktion til uddannelsen ved påbegyndelsen af uddannelsen og vejledning under uddannelsen med henblik på at støtte elevernes muligheder for at gennemføre uddannelsen. Vejledningen om, hvorledes eleven gennemfører

uddannelsen, kan i nogen grad kombineres med faget studiemetodik og kan i øvrigt omfatte forskellige forhold, herunder på det faglige plan vejledning af både introducerende og opfølgende art, fx i forhold til evalueringer og standpunktskarakterer. Hertil kommer vejledning i forhold til eksamensforberedelse og – gennemførelse. Vejledningen på det personlige plan bør have fokus på elevens studievaner, herunder forsømmelser og opgaveaflevering. Det er særligt vigtigt, at vejledningen har et fastholdelsesperspektiv.

Vejledningen vil efter sin karakter både skulle have fokus på elevens faglige forhold og på elevens personlige forhold. Vejledningstilbuddet vil derfor også kunne omfatte social rådgivning med tilbud om rådgivning af personlig karakter, hvor også henvisning til andre instanser fx til psykiatri, læge, psykolog osv. kan indgå.

Vejledningen og rådgivningen om uddannelses- og erhvervsvalg må som al anden vejledning tage udgangspunkt i den enkelte elevs egne ønsker sammenholdt med, hvad der efter en faglig vurdering er muligt og tilrådeligt.

Faglig vejledning gennemføres løbende i de enkelte fag. Vejledningen bør omfatte kravene i fagene i forhold til elevens udgangspunkt og i forhold til elevens ønsker om videre uddannelse. Den faglige vejledning kan inddrage vejledning om muligheden for særligt tilrettelagte forløb med henblik på at nå læringsmålene.

Skolen træffer beslutning om, hvordan organiseringen og tilrettelæggelsen af vejledningen skal ske. Dette omfatter beslutning om, hvilke lærere eller andet personale, der skal varetage vejledningsopgaverne og vil også kunne omfatte retningslinjer for, hvordan vejledningen skal gennemføres, og hvad den skal indeholde.

Kapitel 11: Enkeltfag

Fagene i GUX kan udbydes som enkeltfag til brug for:

- 1) Gymnasial supplerings.
- 2) Supplerings af en afsluttet gymnasial uddannelse med begrænset studiekompetence.
- 3) Opbygning af en samlet gymnasial uddannelse ved hjælp af enkeltfag, der læses hen ad vejen eventuelt delvist som privatist.
- 4) Færdiggørelse af et afbrudt forløb.
- 5) Færdiggørelse af en eksamen, hvor eleven er dumpet eller bortvist fra et eller flere fag.

Elever, der gennemfører enkeltfag, kan enten følge undervisningen på eksisterende hold i det omfang, der er plads på holdet, eller de kan optages på egentlige enkeltfagshold, som skolen udbyder. Begge modeller har sine begrænsninger. Enkeltfagskursister kan i visse sammenhænge komme til at præge undervisningen i en uheldig retning for de ordinære elever i klassen. Enkeltfagshold kan være svære at samle, fordi det normalt må forudsættes, at holdet af bevillingsmæssige grunde omfatter mindst 8 elever.

Enkeltfagsundervisningen er gratis.

Enkeltfagsundervisningen gennemføres på baggrund af fagets læreplan. Der gives ikke afsluttende standpunktskarakterer i enkeltfag, til gengæld er prøven i faget obligatorisk. Skolen udsteder enkeltfagsbevis på grundlag af den aflagte prøve.

Elever, der har behov for at gennemføre et eller flere fag som gymnasial supplering, kan også gennemføre undervisningen på suppleringskurser i Sisimiut eller i Danmark forud for optagelsen på den pågældende videregående uddannelse.

Kapitel 12: Den afsluttende evaluering

12.1 Afsluttende standpunktskarakterer

Ved afslutningen af alle fag gives en afsluttende standpunktskarakter bortset fra i studieprojektet, i idræt fællesfag og i studiemetodik. I fag med såvel mundtlig som skriftlig prøve gives såvel en mundtlig som en skriftlig afsluttende standpunktskarakter. De afsluttende standpunktskarakterer påføres elevens eksamensbevis.

Afsluttende standpunktskarakterer udtrykker ved fagets afslutning graden af den enkelte elevs opfyldelse af læringsmålene, som disse er beskrevet i læreplanen for det pågældende fag. De afsluttende standpunktskarakterer skal således ikke baseres på elevens præstationer i løbet af året, men netop på standpunktet ved fagets afslutning. Karakteren kan heller ikke have sammenhæng med elevens fremmøde til undervisningen, omfanget af opgaveaflevering og lignende.

I det omfang en elev har været så meget fraværende fra undervisningen, at der ikke er baggrund for at bedømme elevens standpunkt, må det forudsættes, at eleven har fået andre vilkår for at afslutte sin uddannelse efter reglerne i skolens studie og ordensreglement.

12.2 Eksamensindberetning og eksamensudtrækket

På en af Departementet for uddannelse fastsat dato fra august 2014 og frem indberetter skolen alle sine klasser til Departementet for uddannelse. Dette sker i forlængelse af klassesdannelsen i starten af grundforløbet, i forlængelse af klassesdannelsen efter grundforløbet og i starten af 3. og 5. semester.

Departementet for uddannelse har udarbejdet 30 forskellige nummererede udtrækslister, som alle skoler er udstyret med - se nærmere i følgende afsnit. I forbindelse med hver termin (på nær grundforløbet) udtrækker Departementet for uddannelse for alle klasser en udtræksliste, som afgør, hvilke prøver eleverne skal aflægge ved den kommende eksamensperiode. Dette betegnes eksamensudtrækket. På baggrund heraf udarbejder skolen eksamensplanen. Ved eksamensperioden umiddelbart efter grundforløbet benyttes ikke udtrækslister. Her vil Departementet for uddannelse direkte bestemme om en klasse skal til prøve i kulturfag C eller ej.

Eksamensudtrækket til brug for eksamensperioden efter 2. semester skal af planlægningsmæssige grunde i forbindelse med bestilling af censorer foretages inden, eleverne har foretaget det endelige studieretningsvalg. Grundlaget for dette udtræk er derfor skolens forventning til klassens efterfølgende studieretningsvalg. Denne forventning baseres bedst muligt på elevernes forhåndstilkendegivelse af ønsket studieretning.

Det eksamensudtræk, der foretages til brug for eksamensperioden efter 2. semester, knyttes til den enkelte klasse.

Så snart skolen på baggrund af eksamensudtrækket har lagt eksamensplanen, sendes censorbestilling til Departementet for uddannelse til brug for censorbeskikkelserne. Såfremt oprettelsen af studieretninger i december måned medfører ændringer i eksamensplanen og deraf censorbestillingen, skal Departementet for uddannelse orienteres hurtigst muligt.

Offentliggørelse af eksamensplanen foretages altid først ved starten af den pågældende eksamensperiode.

Skolen udnævner en eksamensansvarlig, som bør være en betroet medarbejder. Den eksamensansvarlige pålægges tavshedspligt i forhold til elever, i forhold skolens øvrige personale, i forhold til kommende prøver og censorer og i forhold til andre, som ikke er inddraget i koordineringen af eksamensplanlægningen, dvs. eksamensansvarlige på andre involverede skoler og personer i Departementet for uddannelse og i det danske undervisningsministerium.

12.3 Brug af udtrækningslisterne

Departementet tildeler hver af de indberettede klasser, der har afsluttet 1.-, 2.- og 3. G nummereret på den liste, som skal anvendes som klassens eksamensudtræk. Alle skoler er udstyret med et eksemplar af alle lister, som så er påført hvert sit nummer. Listerne er udarbejdet således, at alle de obligatoriske prøver står øverst på listen efterfulgt af alle øvrige prøver i tilfældig rækkefølge. Departementet har som en del af udtrækningssystemet udarbejdet 30 forskellige nummererede lister, der hver for sig er karakteriseret ved, at prøverne - bortset fra de obligatoriske prøver, som altid står øverst - er opført i tilfældig rækkefølge individuelt fra den ene liste til den anden.

Når den eksamensansvarlige modtager listenumrene, som er resultatet af eksamensudtrækket efter 1.-, 2.- og 3. G, afgør den eksamensansvarlige, hvilke prøver den enkelte klasse og den enkelte elev skal aflægge ved den kommende eksamenstermin ved at sammenholde den liste, klassen har fået tildelt ved eksamensudtrækket, med den række af prøver, der for den pågældende klasse og eleverne i klassen med valgfag er mulige prøver ved eksamensterminen.

Listen gennemgås oppefra. Har klassen den første prøve på listen som en af sine mulige prøver, skal klassen op til den pågældende prøve. Der fortsættes til næste prøve på listen. Er denne prøve en af klassens mulige prøver, skal klassen op i denne prøve osv. osv., indtil det fastsatte prøveantal (se følgende afsnit) ved den pågældende eksamenstermin er nået.

Fra og med 3. udgave af vejledningen er afsnittet om "bagatelgrænse" fjernet, idet der ikke længere opereres med en sådan.

12.4 eksamensperioden

Der afholdes eller kan afholdes prøver, som indgår i eksamen, i eksamensperioden efter grundforløbet og i eksamensperioderne efter undervisningens afslutning i hvert uddannelsesår. En eksamensperiode omfatter prøver for den enkelte klasse og for de enkelte elever, hvis der er afsluttet fag med obligatorisk prøve, og/eller hvis prøveudtrækket har betydet, at eleverne skal aflægge prøve i et eller flere fag. Hvis eleverne ikke skal aflægge prøve i noget fag, anvendes eksamensperioden til undervisning i de fag, der fortsætter i det følgende uddannelsesår, og til interne prøver, som også tæller som undervisning i det pågældende fag.

”Departementet for uddannelse fastsætter hvert år en eksamenskalender, som indeholder eksamensperiodens start for hver årgang, tidspunkterne for, hvornår prøver med centralt stillede opgaver afholdes, start- og slutdage for eksamensprojekter m.v. samt tidspunkter for en eventuel sygeeksamen. Rektor bestemmer, hvornår øvrige prøver afholdes på den enkelte gymnasieskole inden for de fastsatte eksamensperioder”³⁸

Det er den enkelte skole, der bestemmer, hvornår eksamensperioden slutter, og hvornår der er dimission for de elever, der har afsluttet 3. G. I praksis aftaler skolerne dog normalt at dimissionen finder sted i uge 26.

”Eksamen efter grundforløbet afholdes i december. Øvrige ordinære eksamener afholdes i maj-juni måned (sommereksamen). Sygeeksamen afholdes i august-september måned.”³⁹

Skolen udarbejder for hver klasse og for hver eksamensperiode en lokal eksamensplan. Grundlaget er departementets eksamenskalender, skolens beslutning om, hvor mange prøver eleverne i den pågældende klasse skal aflægge i hver eksamensperiode (se det følgende afsnit) og prøveudtrækket for klassen og for enkeltelever i klassen med valgfag.

”Eksamensperiodens start er tidspunktet for eksamensplanens offentliggørelse”⁴⁰.

Der skal kun aflægges prøve i et fag på fagets afsluttende niveau. Fx skal elever i en studieretning, der har matematik som et specifikt obligatorisk fag, der afsluttes efter 2. G, ikke til prøve i faget, hvis eleven har valgt valgfaget matematik A i 3. G. Tilsvarende skal elever, der har valgt en studieretning, som indeholder kulturfag B, ikke aflægge prøve i kulturfag C efter grundforløbet.

12.5 Fastlæggelse af prøveantallet i hver eksamensperiode

Udgangspunktet er, at hver elev i løbet af uddannelsen skal aflægge 8 prøver samt et studieprojekt, og at der kun aflægges prøve i et fag på det afsluttende niveau. Samtidig forudsættes det, at en elev ikke på noget tidspunkt i undervisningen kan regne sig frem til, hvilke mulige prøver eleven ikke skal aflægge (”eksamenshemmeligheden”).

I tiden frem til eksamensperioden ved afslutningen af 2. år, skal skolen efter reglerne i evalueringsbekendtgørelsen⁴¹ tilrettelægge uddannelsesforløbet, så den enkelte elev får mulighed for mindst at aflægge to prøver i mundtlige fag. Den første mulige prøve er i kulturfag C i eksamensperioden efter grundforløbet. Denne prøvemulighed afhænger dels af prøveudtrækket for den pågældende grundforløbsklasse og dels af, om den enkelte elev har valgt en studieretning, der omfatter kulturfag B. I så fald er der ingen prøve i kulturfag C for den eller de pågældende elever. De øvrige prøver i perioden gennemføres i eksamensperioden efter 2. semester eller som sygeprøver.

Da der ikke er sikkerhed for, at eleverne afslutter kulturfag C med prøve efter grundforløbet (dette i tilfælde, hvor eleverne fortsætter på niveau-B), indebærer reglerne, at gymnasieskolen må tilrettelægge

³⁸ § 35 i evalueringsbekendtgørelsen

³⁹ § 19 i evalueringsbekendtgørelsen

⁴⁰ § 36 i evalueringsbekendtgørelsen

⁴¹ §41 stk. 1 nr.3

studieretningen, så der afsluttes op til 2 fag med mulig prøve forud for eksamensperioden efter 2. semester. Hvis, og kun hvis, eleven aflægger prøve i kultufag C, ender eleven med at afslutte 2 prøver i 1. G.

Efter reglerne⁴² skal uddannelsesforløbet i 2. og 3. år planlægges således, at fagene afsluttes, så de resterende prøver kan fordeles mellem eksamensperioden ved afslutningen af 2. og 3. år således, at antallet af prøver er højst i eksamensperioden efter 3. år og således at alle fag på niveau-A afsluttes i 3. G forud for eksamensperioden efter 3. år.

Det kan forekomme, at hensynet til eksamenshommeligheden indebærer, at enkelte elever med mange fag med obligatorisk prøve skal aflægge flere prøver end de normale 8 prøver. Fx vil en elev, der har aflagt to prøver efter 1. G. og tre prøver efter 2. G. og som samtidig har valgt en studieretning eller valgfag, som indebærer tre obligatoriske prøver efter 3. G., skulle op i 9 prøver i alt af hensyn til eksamenshommeligheden. Eleven vil have tre obligatoriske prøver efter 3. G. (skriftlig grønlandsk, skriftlig dansk og den yderligere obligatoriske prøve). Hvis den pågældende ikke skal kunne regne ud, at han eller hun ikke skal op i andre prøver end de tre obligatoriske prøver, må der en ekstra prøve til, som bestemmes af eksamensudtrækket.

12.6 Censorer

Censorens opgaver og kompetencer er beskrevet i evalueringsbekendtgørelsen. Det er Departementet for uddannelse, der koordinerer censoranvendelsen og beskikker censorerne, dog således at en skole kan afgive indstilling til Departementet for uddannelse om censoranvendelse på skolen.

Proceduren for censorbeskikkelsen er som følger:

På grundlag af det indberettede resultat af de enkelte skolers eksamensudtræk opgør Departementet for uddannelse behovet for censorer på de enkelte skoler. Departementet afgør samtidig, hvilke censorer der planlægges anvendt ved gensidig anvendelse de grønlandske skoler imellem, og hvilke censorer der skal planlægges at komme fra skoler uden for Grønland. Departementet indhenter forslag fra de danske fagkonsulenter og eventuelt fra særlige samarbejdsskoler mv. om, hvilke censorer der skal beskikkes.

Proceduren skal gennemføres så hurtigt som muligt, så de pågældende censorer kan friholdes ved fordeling af censorarbejdet internt i Danmark. Når de konkrete censorer er udpeget, varetager de enkelte skoler selv det praktiske arbejde med at organisere rejse og ophold, fastlægge konkrete tidspunkter mv.

Efter reglerne i evalueringsbekendtgørelsen kan Departementet for uddannelse udpege erstatningscensorer, hvis censor pludselig får forfald, eller hvis der indtræffer praktiske omstændigheder, der forhindrer censor i at møde frem til prøven, herunder kan departementet udpege en censor, der er ansat på skolen.

Censurering

Censureringen af de skriftlige besvarelser i de centrale studiekompetencegivende fag gennemføres sammen med og efter samme principper som censureringen af besvarelserne fra de danske gymnasiale uddannelser, herunder at betalingen af censuren afholdes af censors hjemskoler for censorer bosat i Danmark og ligeledes afholdes betaling af censors hjemskole, hvis censor er bosiddende i Grønland.

⁴² § 41 stk. 1 nr. 4 - 7

I forbindelse med censur af skriftlige opgaver, der er udarbejdet af grønlandske opgavekommissioner, jf. ovenfor, beskikker departementet for uddannelse censorer, dog kan udpegningen ske i samarbejde med UVM med henblik på udveksling. Betalingen for censuren for censorer bosiddende i Grønland afholdes i denne sammenhæng af departementet for uddannelse.

Samarbejdet mellem departementet for uddannelse og UVM på eksamensområdet omfatter gensidig udveksling af censorer. Udvekslingen bidrager til den faglige kontakt mellem de grønlandske og de danske gymnasiale uddannelser. Ved udveksling af mundtlige censorer afholder de grønlandske gymnasieskoler rejse- og opholdsudgifter til og fra København for de danske censorer, og al rejse- og opholdsudgift for grønlandske censorer, der tager til Danmark. De øvrige censorudgifter herunder honorar, rejsetid og time/dagpenge afholdes af censurs hjemskole uanset hvilket land de kommer fra og hvor de varetager censoropgaven.

Det er vigtigt, at censor gør notater under prøven til brug for en eventuel klagesag. Tilsvarende skal censor efter anmodning fra departementet afgive beretning om prøveafholdelse og -resultat.

Hvis censor mener, at der er kritisable forhold ved prøven, kan censor udarbejde en censorindberetning, som sendes til gymnasieskolen med kopi til Departementet for uddannelse. Herefter videregiver gymnasieskolen censorindberetningen til Departementet for uddannelse sammen med sin redegørelse i sagen.

12.7 Prøvebeviser og attestationer

Ved translokationen eller en anden lejlighed i forlængelse af eksamensperioden efter 3. år tildeler skolen eksamensbevis til de elever, der har gennemført GUX, og uden afrunding har opnået mindst E (2) som eksamensgennemsnit.

Hvis eleven har sammenstykket sin samlede eksamen ved hjælp af flere prøvebeviser og attestationer, udsteder den gymnasieskole, hvor eleven afslutter sin gymnasiale uddannelse, et samlet eksamensbevis til eleven, når gennemsnittet af karaktererne uden afrunding er mindst E (2).

Oplysninger om dispensationer og merit påføres eksamensbeviset.

Elever, der ikke består eksamen, og som udskrives af uddannelsen, og elever, der ophører med uddannelsen undervejs, kan få udstedt prøvebeviser for de fag, eleven har aflagt prøve i uanset resultatet af prøven. For fag, der på grund af eksamensudtrækket er afsluttet uden prøve, udsteder skolen attestationsbevis for, at faget er afsluttet efter reglerne om uddannelsen. Attestationen påføres den afsluttende standpunktskarakter.